

Deris: Din Kùltürü ve Ahlak Bilgisi
Unitè: V - Yahudilik ve Hıristiyanlık

Kavramlar:

Kitab-ı mukaddes, ahd-i atik, ahd-i cedid, haç, sinagog, teslis, sakrament, vaftiz, kilise, ritüel.

Konular:

Yahudilik

Hıristiyanlık

Sunumdaki Başlık Türleri:

- Konu başlığı
- Alt başlık/Kazanım
- Okuma parçası

Yahudilik

YAŞAYAN DÜNYA DİNLERİ

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

Yahudiliğin Tarihi Gelişimi

İbrani: Filistin bölgesinde göçebe olarak yaşayan Yahudilerin ismidir.

İsrail: **Yakub Nebi**'nin sıfatıdır.

Musevi: Yahudi dininin en önemli peygamberi olarak kabul edilen **Musa Nebi**'ye izafeten Yahudilere Musevi, dinlerine ise Musevilik denilmiştir.

İbrahim (*Abraham*)

Sare (*Sarah*)

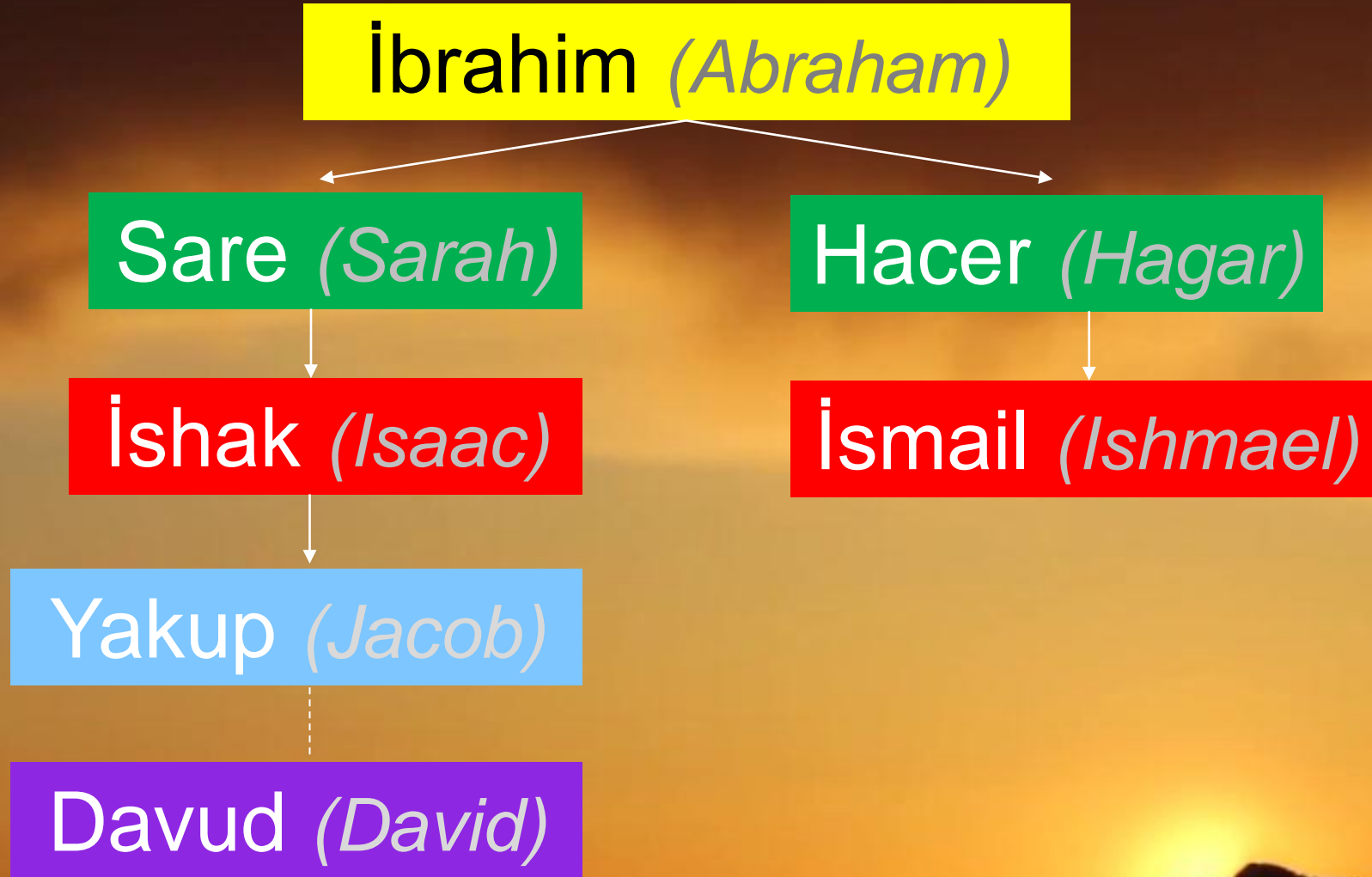
Hacer (*Hagar*)

İshak (*Isaac*)

İsmail (*Ishmael*)

Yakup (*Jacob*)

Davud (*David*)

Yahudi: Yakub
Nebi'nin 12
oğlundan 4.
sünün ismi
Yahuda'dır
(Judah).

The 12 Sons of Jacob

1. Reuben

2. Simeon

3. Levi

4. Judah

5. Dan

6. Naphtali

7. Gad

8. Asher

9. Issachar

10. Zebulun

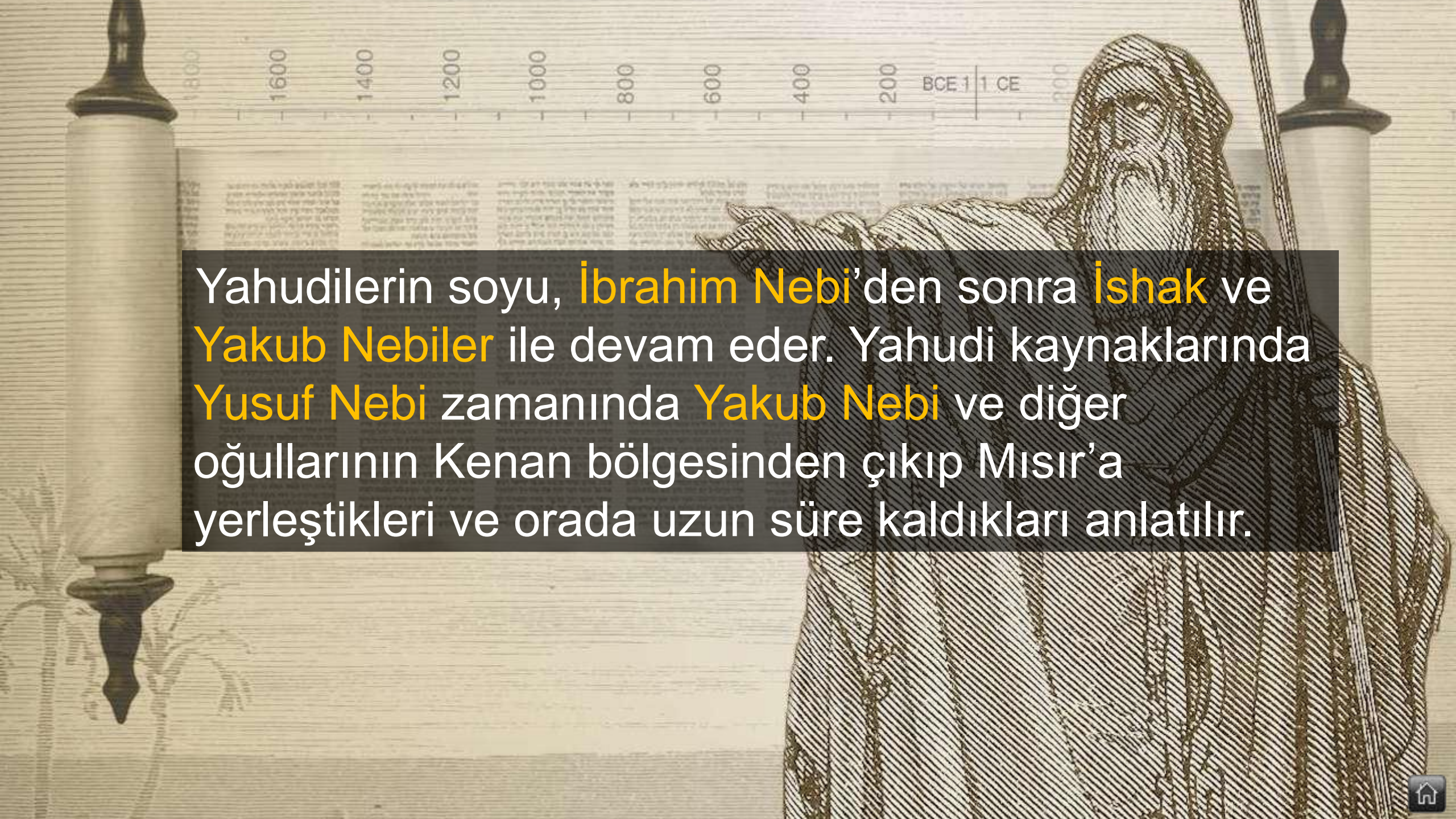
11. Joseph

12. Benjamin

Tevrat'ta **İbrahim Nebi**'nin ailesiyle beraber Tanrı'nın emri doğrultusunda, Ürdün nehrinin batısındaki Filistin topraklarındaki **Kenan** (*Canaan*) **Diyarına** göç ettiği anlatılır. Bu toprakların da Tanrı tarafından bu aileye mülk olarak verildiği, Tanrı ile **İbrahim Nebi** arasında bir **ahit** (*ant*) yapıldığı, Tanrı'nın **İbrahim Nebi**'yi ve soyunu bereketli kıldığı ifade edilir.

Yahudilerin soyu, **İbrahim Nebi**'den sonra **İshak** ve **Yakub Nebiler** ile devam eder. Yahudi kaynaklarında **Yusuf Nebi** zamanında **Yakub Nebi** ve diğer oğullarının Kenan bölgesinden çıkıp Mısır'a yerleştikleri ve orada uzun süre kaldıkları anlatılır.

Tevrat'ın ıkış (*Exodus*) bölümünde, **Musa Nebi**'nin Firavunların zulmüne maruz kalan ve köleleştirilen Yahudileri Mısır'dan çıkardığı ve Kızıldeniz'den geçirdiği ifade edilir. **Musa Nebi**'nin Sina ölü'nde Tanrı ile ahitleştiği anlatılır.

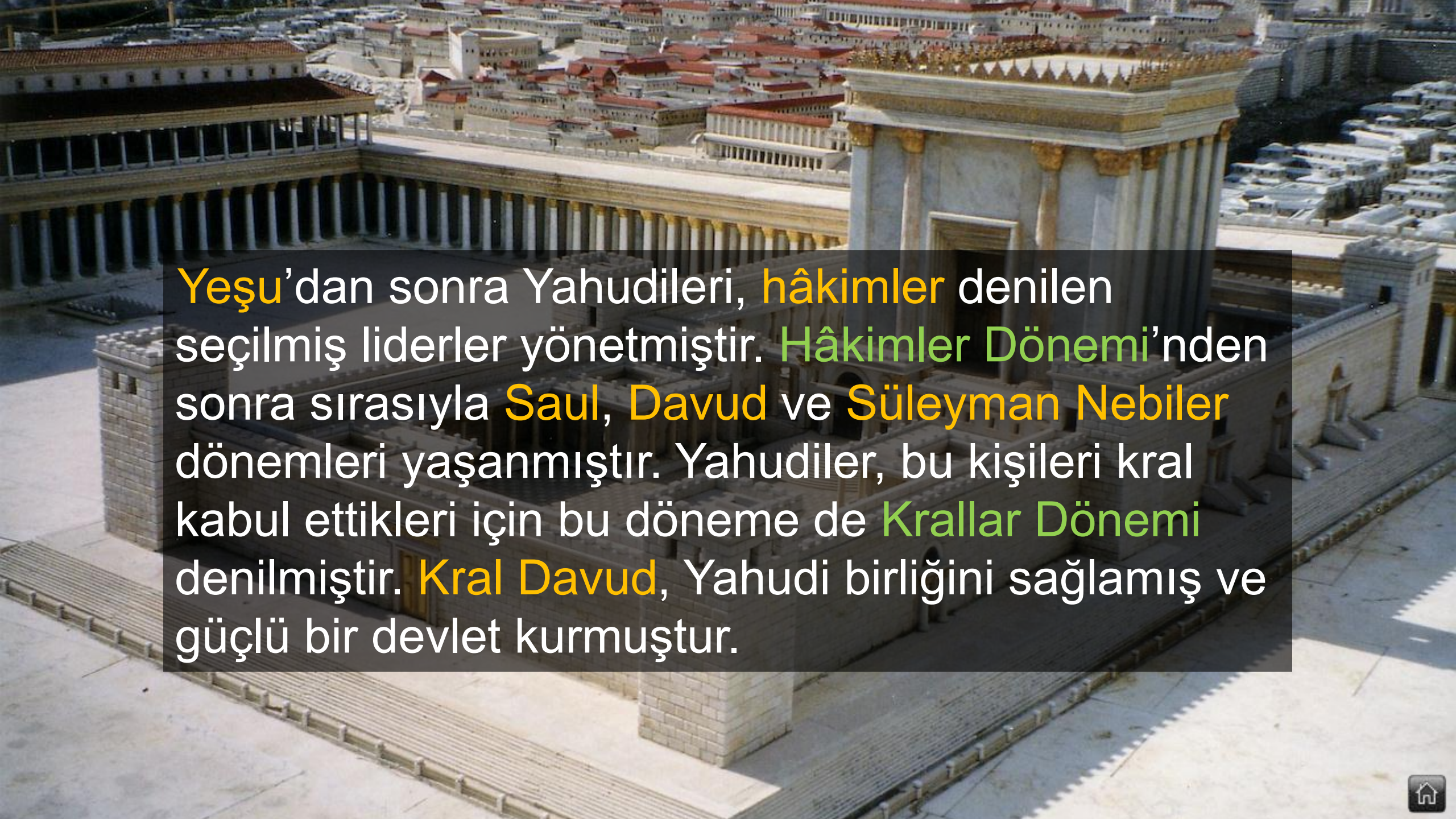

İsrailoğulları, Kenan topraklarına girme konusunda gevşeklik gösterince Tanrı da onları 40 yıl çöllerde dolaşmaya mahkum etmiştir.

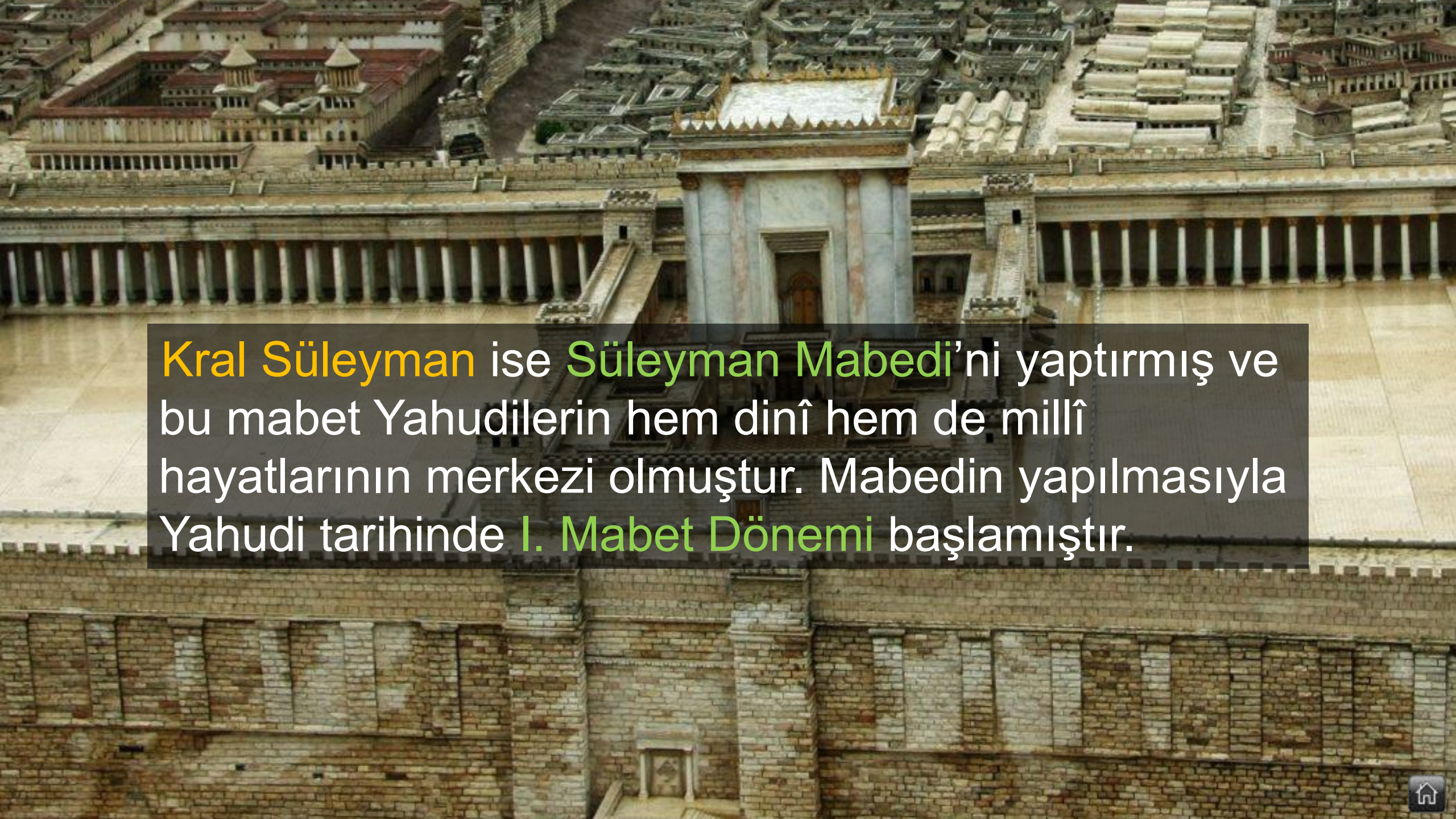
Musa Nebi zamanında Kenan Diyarına giremeyen Yahudiler, **Yeşu** (*Joshua*) zamanında oraya girmişler fakat devlet kuramamışlardır.

Yeşu'dan sonra Yahudileri, **hâkimler** denilen seçilmiş liderler yönetmiştir. **Hâkimler Dönemi**'nden sonra sırasıyla **Saul**, **Davud** ve **Süleyman Nebiler** dönemleri yaşanmıştır. Yahudiler, bu kişileri kral kabul ettikleri için bu döneme de **Krallar Dönemi** denilmiştir. **Kral Davud**, Yahudi birliğini sağlamış ve güçlü bir devlet kurmuştur.

Kral Süleyman ise **Süleyman Mabedi**'ni yaptırmış ve bu mabet Yahudilerin hem dinî hem de millî hayatlarının merkezi olmuştur. Mabedin yapılmasıyla Yahudi tarihinde **I. Mabet Dönemi** başlamıştır.

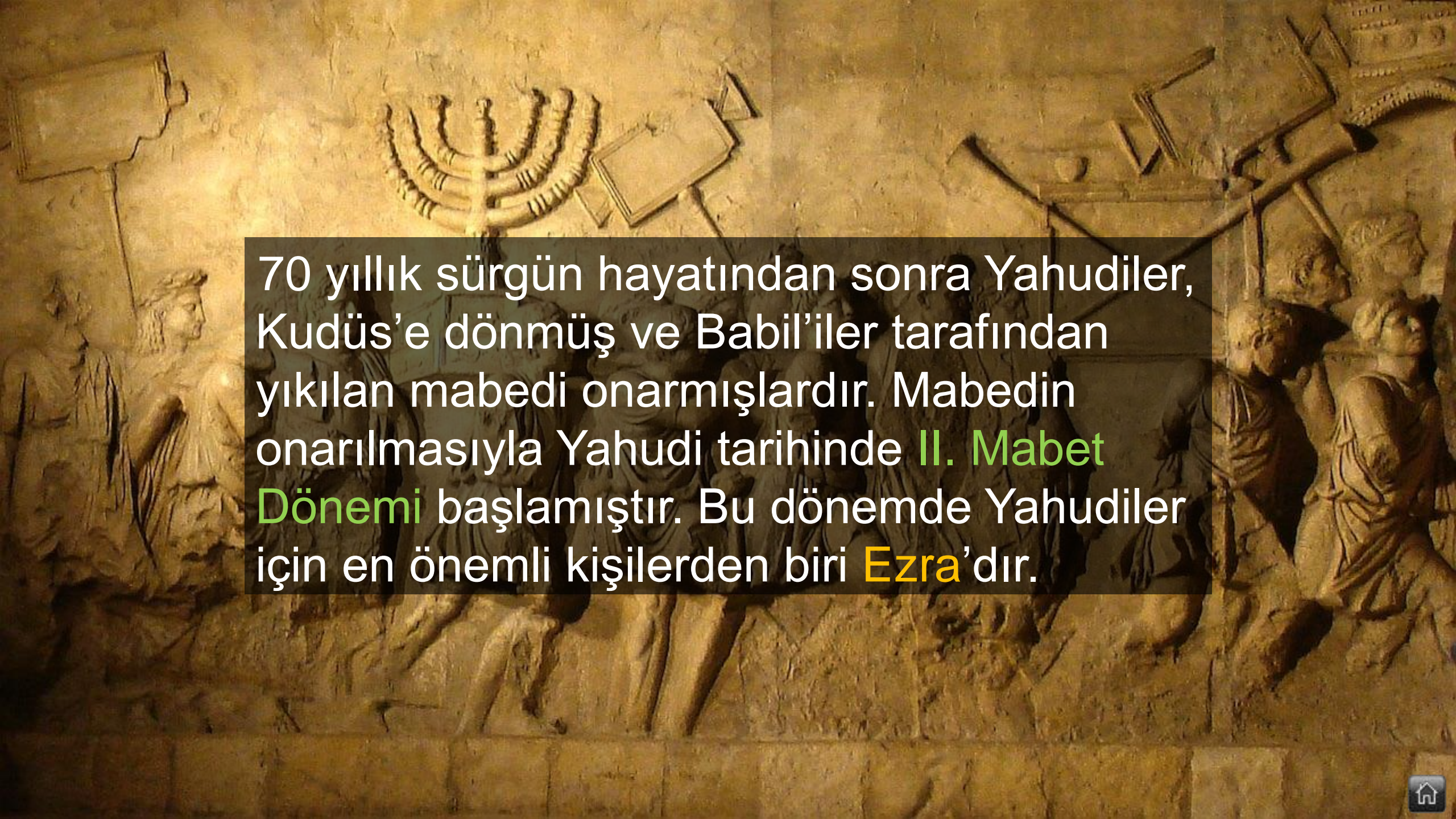

Krallar Dönemi'nden sonra Yahudi devleti, Kenan Bölgesi'nin kuzeyinde **İsrail**, güneyinde **Yahuda Krallığı** adıyla ikiye bölünmüştür.

Kuzeydeki **İsrail Krallığı**, Asurlular tarafından MÖ 722 yılında yıkılmıştır. Güneydeki **Yahuda Krallığı** ise MÖ 587 yılında Babil'iler tarafından yıkılmış, mabet tahrif edilmiş ve Yahudiler Babil'e gönderilmiştir. Böylelikle Yahudi tarihinde **I. Mabet Dönemi** sona ermiştir.

70 yıllık sürgün hayatından sonra Yahudiler, Kudüs'e dönmüş ve Babil'iler tarafından yıkılan mabedi onarmışlardır. Mabedin onarılmasıyla Yahudi tarihinde **II. Mabet Dönemi** başlamıştır. Bu dönemde Yahudiler için en önemli kişilerden biri **Ezra**'dır.

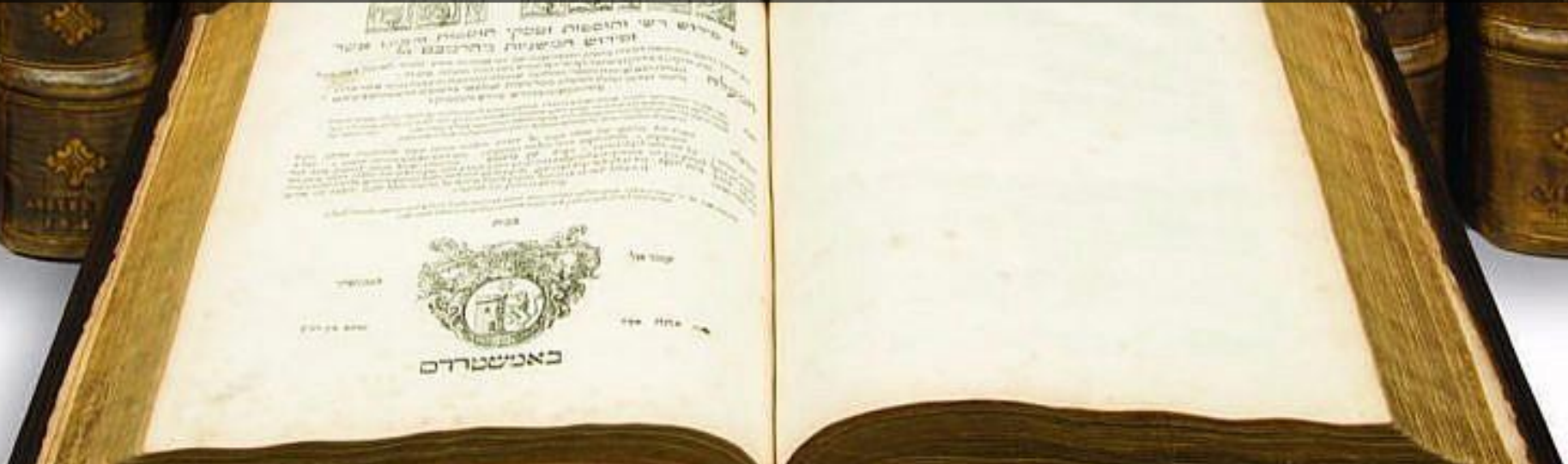

The image shows three lit candles in ornate holders. The central candle is in a white ceramic holder with a floral pattern. To its left is a brass holder with intricate designs. To its right is another white ceramic holder, similar to the central one. The background is a softly lit room with a patterned fabric and a bookshelf. A semi-transparent text box is overlaid on the center of the image.

Ezra, mabedin onarımında önderlik yapmış, kaybolan Tevrat'ı tekrar yazmış, Yahudilerin uymadıkları **şabat/Shabbat** (*cumartesi*) yasaklarını yeniden tesis etmiş.

II. Mabet Dönemi'nden sonra Yahudiler üzerinde etkili olan **Hahamlar/Rabbiler** (*Yahudi din adamları*) tarafından Tevrat'ın sözlü yorumları yapılmış, **Talmud** oluşturulmuştur. Yahudilikte kutsal kitapların yazılı kısmına **Tanah**, sözlü kısmına da **Talmud** denir.

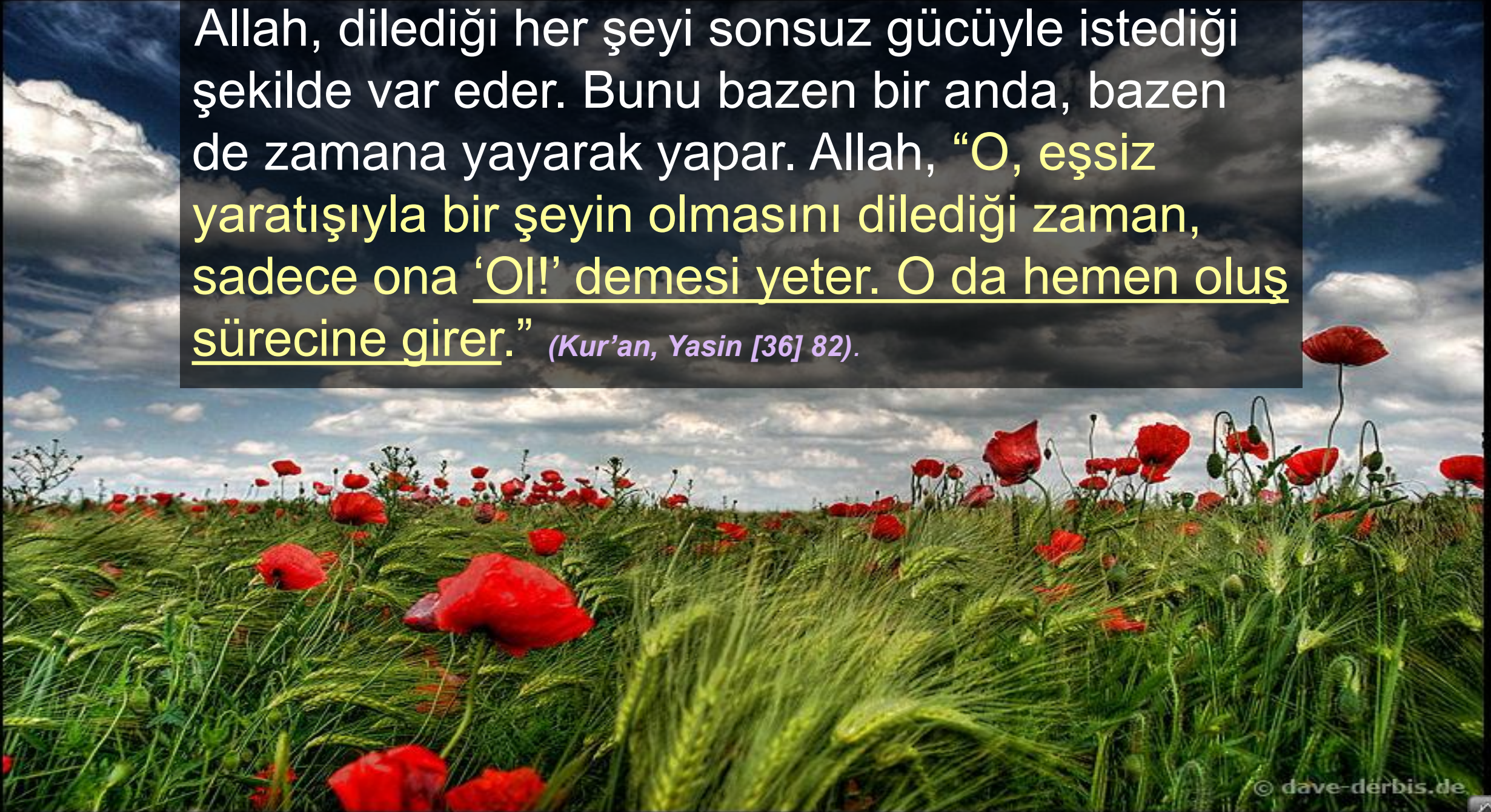

6 GÜN KAVRAMI

Tevrat'a göre evren 6 günde yaratılmıştır. Tanrı yorulduğu için 7. gün olan Cumartesi günü dinlenmiştir *(Tevrat, Yaratılış 2:1-3)*. Kur'an da Allah'ın evreni 6 günde yarattığını belirtir, ama O'nun yorulmadığını ısrarla ifade eder *(Kaf [50] 38)*. Kur'an'da kullanılan gün kavramı, bizim kullandığımız 24 saatlik birim gibi değildir *(“Melekler ve Ruh ona, miktarı elli bin yıl olan bir günde yükselip çıkarlar.” (Kur'an Mearic [70] 4)*. Allah evreni 6 günde, yani 6 basamakta/aşamada/jeolojik devirde yaratmıştır *(Araf [7] 54)*.

Allah, dilediği her Őeyi sonsuz g¼c¼yle istediği Şekilde var eder. Bunu bazen bir anda, bazen de zamana yayarak yapar. Allah, “**O, eŐsiz yaratıŐıyla bir Őeyin olmasınđ dilediği zaman, sadece ona ‘O!’ demesi yeter. O da hemen oluŐ s¼recine girer.”** *(Kur’an, Yasin [36] 82).*

Delicias
Kosher Restaurant

Yiyecelerin Koşer Olma Şartı

Yahudilerin dini inançlarına uygun olan gıdalara **koşer** (*kosher*) denilir. Örnek olarak: Et ve süt aynı öğünde tüketilmez. Domuz, kabuklu deniz ürünleri ile yüzgeçsiz ve pulsu balıklar yenilmez...

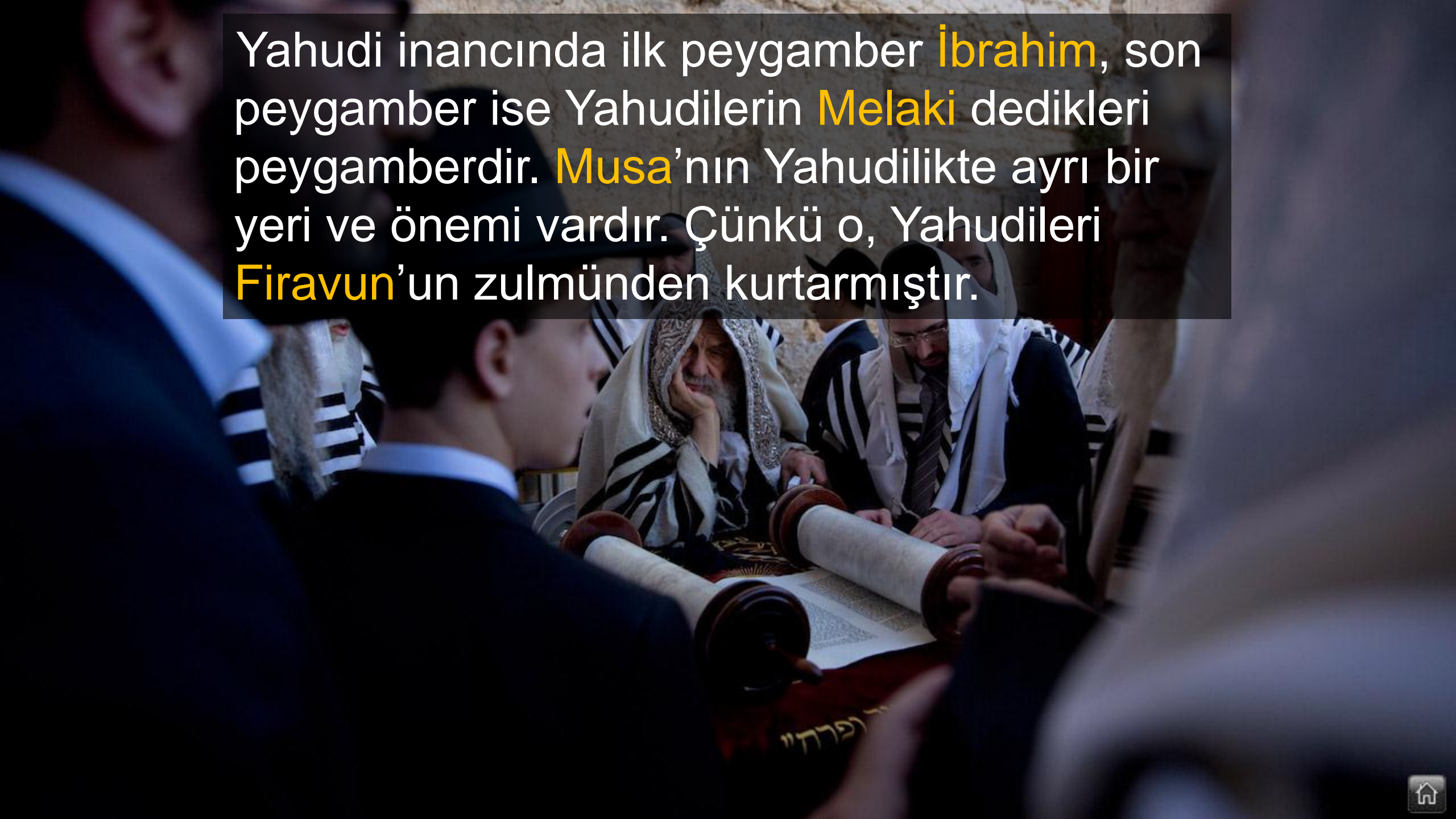

Yahudiliğin İnanç Esasları

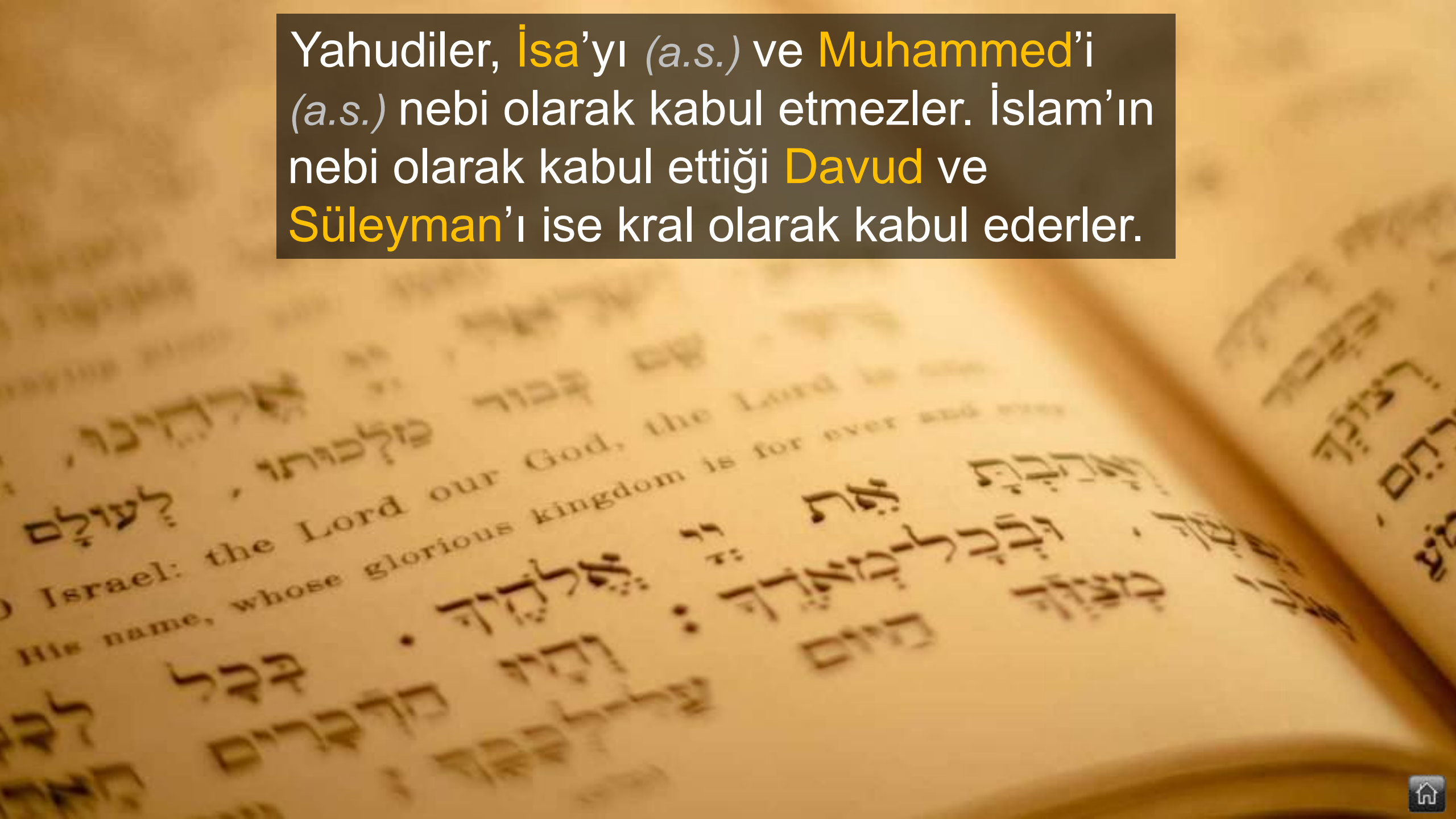
Yahudilikte Tanrı, her Őeyi yaratan her Őeye hŭkmeden tek bir Tanrı'dır. Bu Tanrı'ya Yahudiler **Yahve** (*Yahova*) veya **Elohim** adını verirler. Yahudi kutsal metinlerinde Tanrı Yahve'nin baba olması, yŭređinin sızlaması, piŐman olması, kiskanması ve ağzının olması gibi bazı beŐerî özelliklerinin olduğu belirtilmiŐtir.

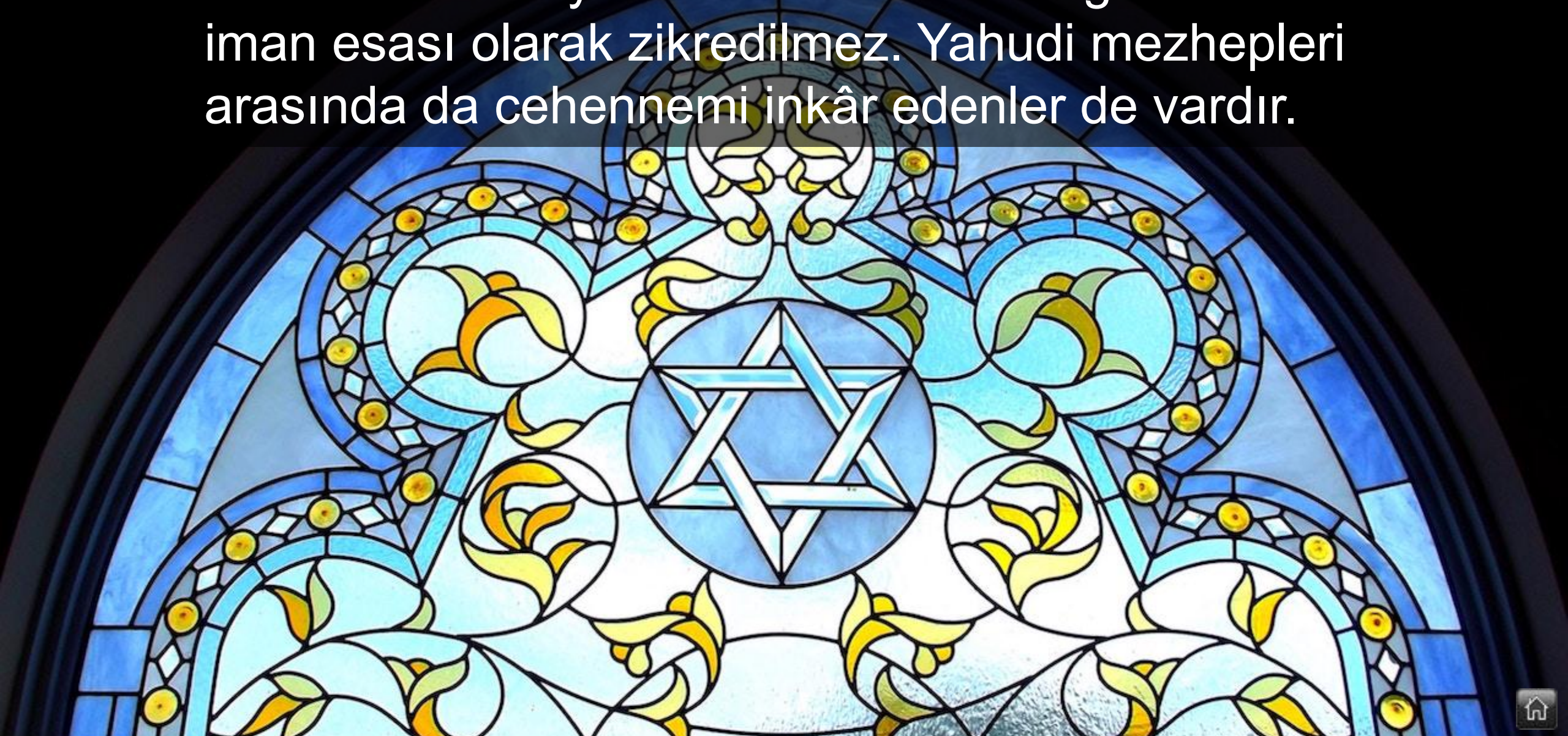
Yahudi inancında ilk peygamber **İbrahim**, son peygamber ise Yahudilerin **Melaki** dedikleri peygamberdir. **Musa**'nın Yahudilikte ayrı bir yeri ve önemi vardır. Çünkü o, Yahudileri **Firavun**'un zulmünden kurtarmıştır.

Yahudiler, İsa'yı (a.s.) ve Muhammed'i (a.s.) nebi olarak kabul etmezler. İslam'ın nebi olarak kabul ettiği Davud ve Süleyman'ı ise kral olarak kabul ederler.

Ölümden sonra dirilme, Yahudi kutsal metinlerinde iki yerde anlatılmasına rağmen bir iman esası olarak zikredilmez. Yahudi mezhepleri arasında da cehennemi inkâr edenler de vardır.

Kendilerini seçilmiş millet olarak gören Yahudilerin en önemli inançlarından biri de **mesih** inancıdır. Tarihlerinde en güçlü devleti kuran ve bu sayede etraflarındaki milletleri egemenliği altına alan **Davud** olduğu için mesihin de **Davud**'un soyundan geleceğine inanırlar.

Peyot, Yahudi erkeklerinin bıraktığı genellikle uzun ve kıvrımlı olan favorilerdir *(Tevrat, Levililer 19:27)*.

Yahudiliğin Ritüelleri (Ayinleri)

Yahudilikte erkekler, 13 yaşını doldurduktan sonra ritüellerden sorumludurlar ve ritüel esnasında başlarına **kippa** denilen başlığı takmak zorundadırlar. Kadınlar ise ritüellerden sorumlu değildirler. Ancak ritüelleri başları örtülü bir şekilde takip edebilirler.

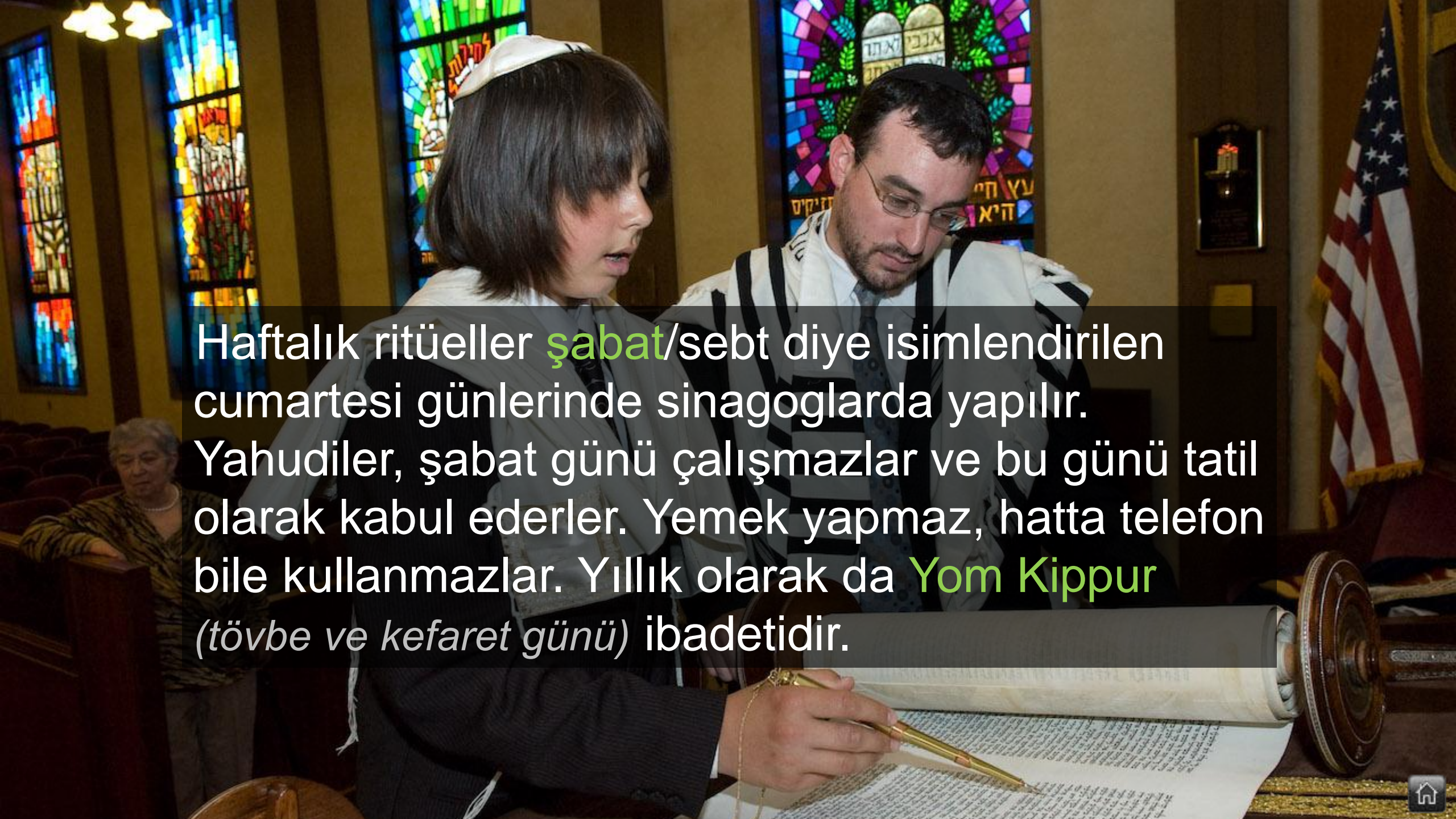
Tefillin, Musevi erkeklerinin bayram ve cumartesileri hariç, sol kol ve başlarına taktıkları, içlerinde Tevrat'tan bölümler içeren deriden yapılmış iki küçük kübik kutucuk.

Yahudilerde ritüeller günlük, haftalık ve yıllık olarak yapılır. Ritüeller esnasında kutsal metinlerden bölümler okunur ve dua edilir. Günlük ritüeller sabah saatlerinde, öğle ve ikindi arasında ve akşamdan sonra yapılır.

Haftalık ritüeller **şabat**/sebt diye isimlendirilen cumartesi günlerinde sinagoglarda yapılır. Yahudiler, şabat günü çalışmazlar ve bu günü tatil olarak kabul ederler. Yemek yapmaz, hatta telefon bile kullanmazlar. Yıllık olarak da **Yom Kippur** (*tövbe ve kefaret günü*) ibadetidir.

Şofar Yahudilikte dini bayramlarda çalınan koç veya keçi boynuzundan yapılmış bir borudur.

Yahudilikte sinagogların hemen yan taraflarında inşa edilir. Erkekler kefaret gününden önce, Yahudiliğe yeni geçenler ile kadınlar regl dönemlerinden sonra buraya girerek manevi anlamda temizlenirler. Zaten buraya girmeden önce de banyo yapılır, temizce yıkanılır, ardından da bu mikve ile de dinsel arınma gerçekleşmiş olur.

Mikve

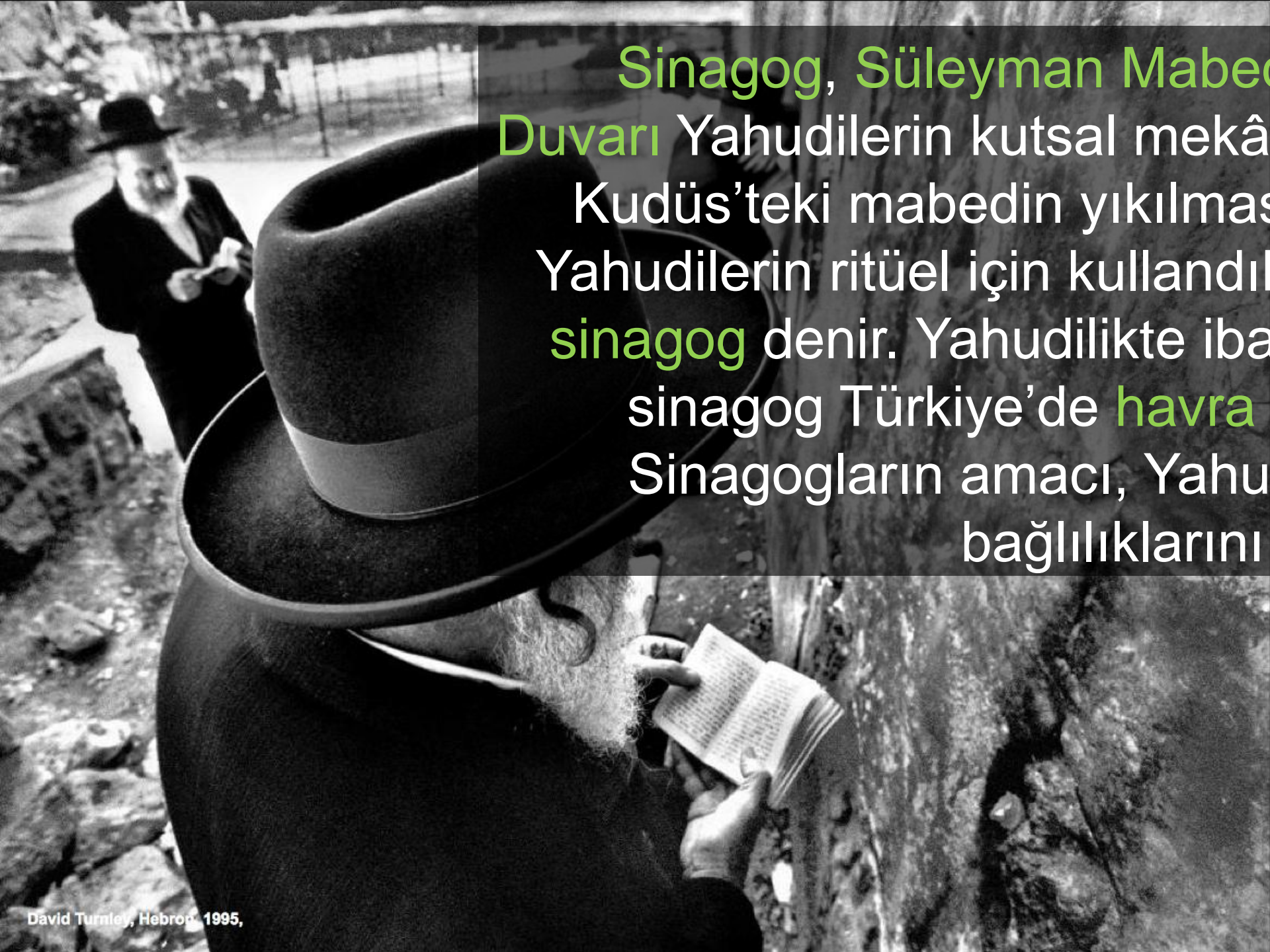

Yahudiliğın Sembolleri ve Kutsal Mekânları

Yahudiliğın **Davud yıldızı** ve **menora** (*yedi kollu şamdan*) olmak üzere iki önemli sembolleri vardır. Yahudilere göre **menora**nın yedi kolu, yedi günü ifade eder.

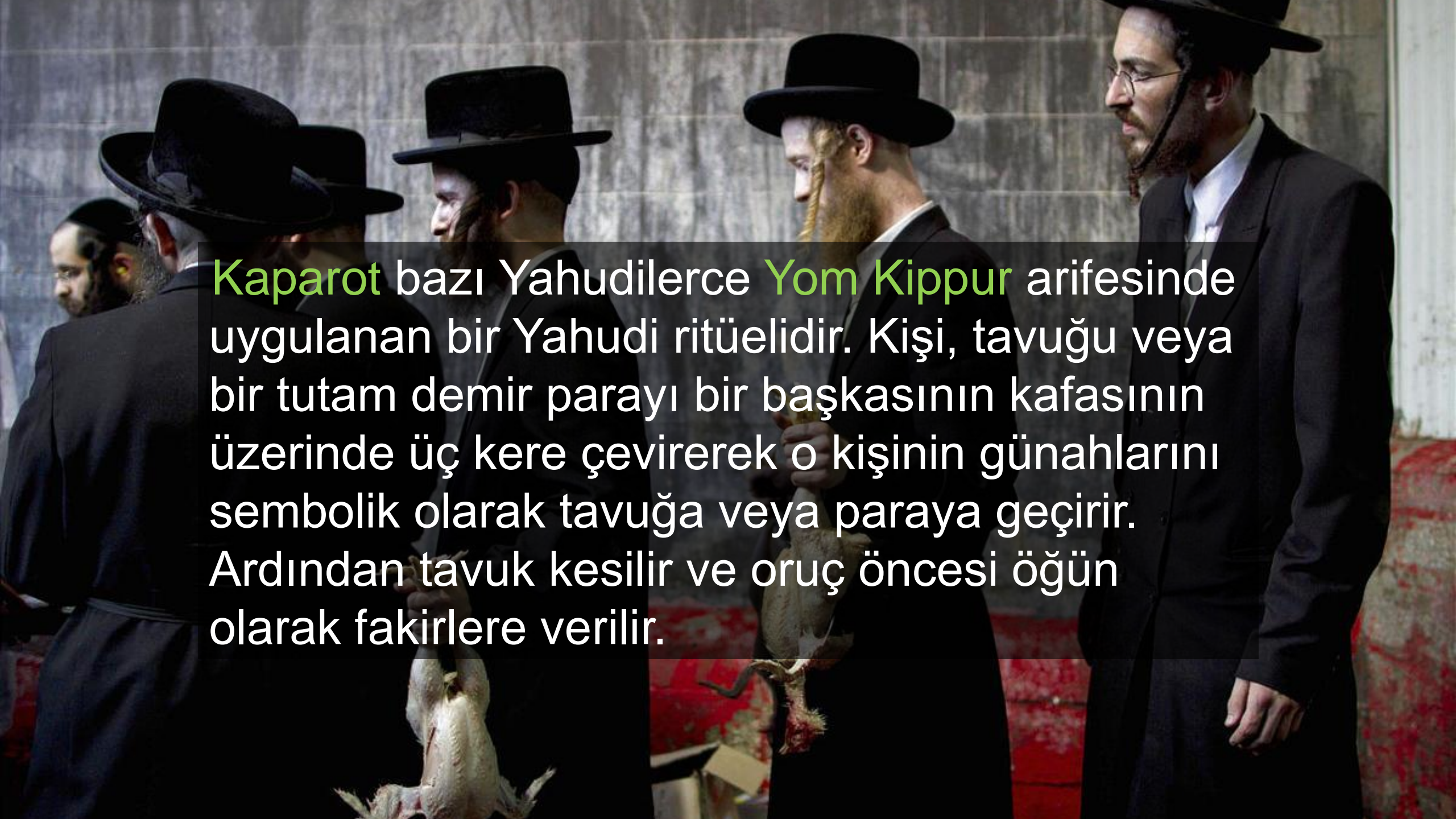

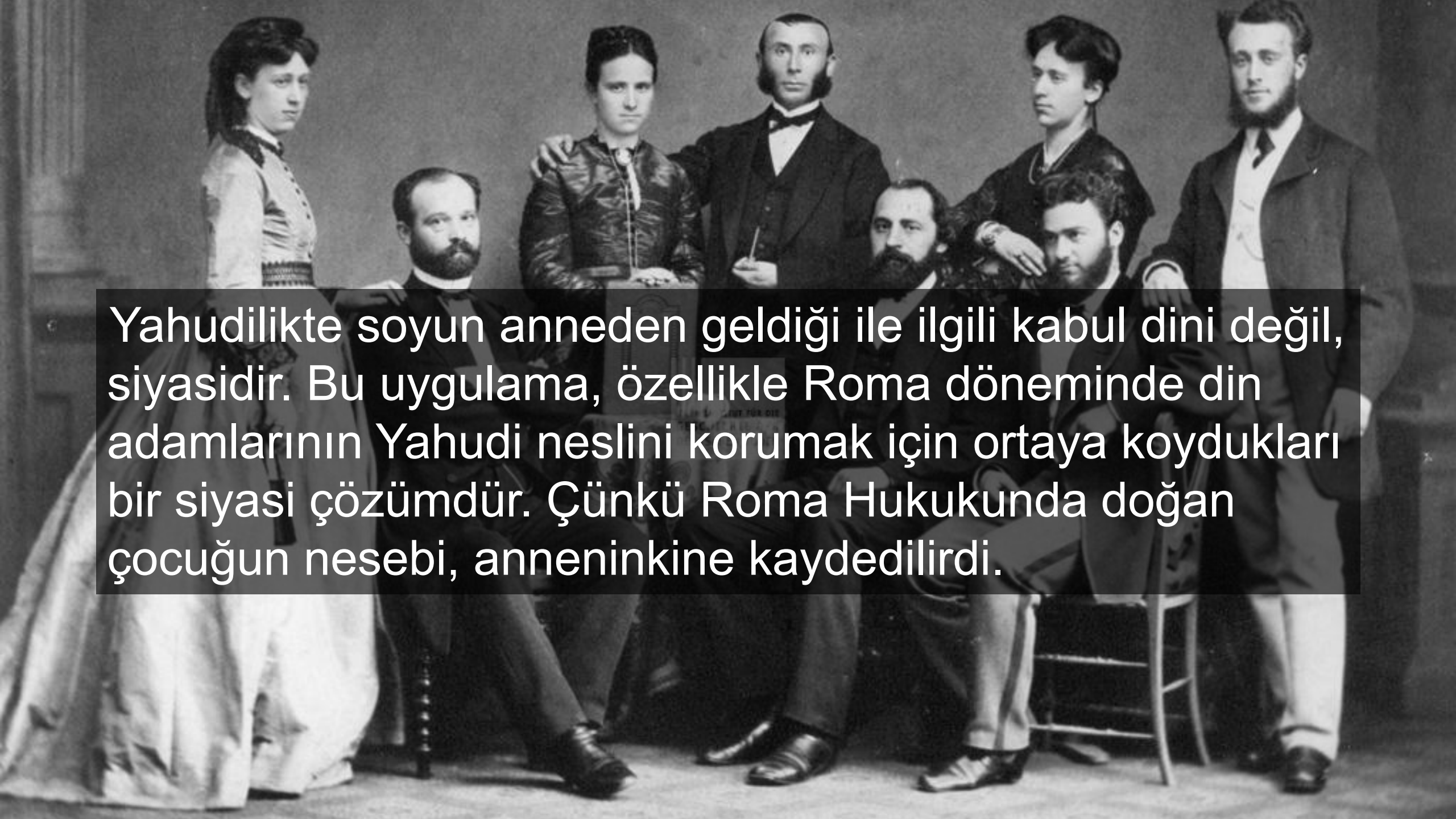
Sinagog, Süleyman Mabedi ve Ağlama Duvarı Yahudilerin kutsal mekânlarındandır. Kudüs'teki mabedin yıkılmasından sonra Yahudilerin ritüel için kullandıkları yapılara **sinagog** denir. Yahudilikte ibadet yeri olan sinagog Türkiye'de **havra** olarak bilinir. Sinagogların amacı, Yahudilerin dinsel bağlılıklarını sağlamaktır.

Yahudiler sabah, ikindi ve akşam olmak üzere günde üç kez ibadet ederler. Cemaatle yapılan ibadetlerde cemaat ayakta durur. Haham, rulolar halindeki Tevrat'ı çıkartıp oradan okur, cemaat de bu okuyuşa sesli olarak katılır.

Kaparot bazı Yahudilerce **Yom Kippur** arifesinde uygulanan bir Yahudi ritüelidir. Kişi, tavuğu veya bir tutam demir parayı bir başkasının kafasının üzerinde üç kere çevirerek o kişinin günahlarını sembolik olarak tavuğa veya paraya geçirir. Ardından tavuk kesilir ve oruç öncesi öğün olarak fakirlere verilir.

Yahudilikte soyun anneden geldiği ile ilgili kabul dini değil, siyasidir. Bu uygulama, özellikle Roma döneminde din adamlarının Yahudi neslini korumak için ortaya koydukları bir siyasi çözümdür. Çünkü Roma Hukukunda doğan çocuğun nesebi, anneninkine kaydedilirdi.

Günah Keçisi Deyimi Nereden Gelir?

Yahudiler günahlarından arınmak amacıyla, birisini Rabbe diğerini de Azazil'e (*şeytana*) sunmak için, iki tane teke (*erkek keçi*) alıp kura çekerler. Rabbe çıkan teke, halk için günah sunusu olarak kesilir. Azazil'e çıkan tekenin başına eller konularak, İsrail halkının bütün suçları, isyanları, günahları açıklanmak suretiyle onun başına aktarılır. Sonra teke, bu iş için atanan bir adamla Azazil'e göndermek üzere çöle gönderilir. Görevli adam, tekenin, İsrail halkının bütün suçlarını yüklenerek ıssız bir ülkeye taşınması için onu çöle salar (*Tevrat, Levililer 16:5-22*).

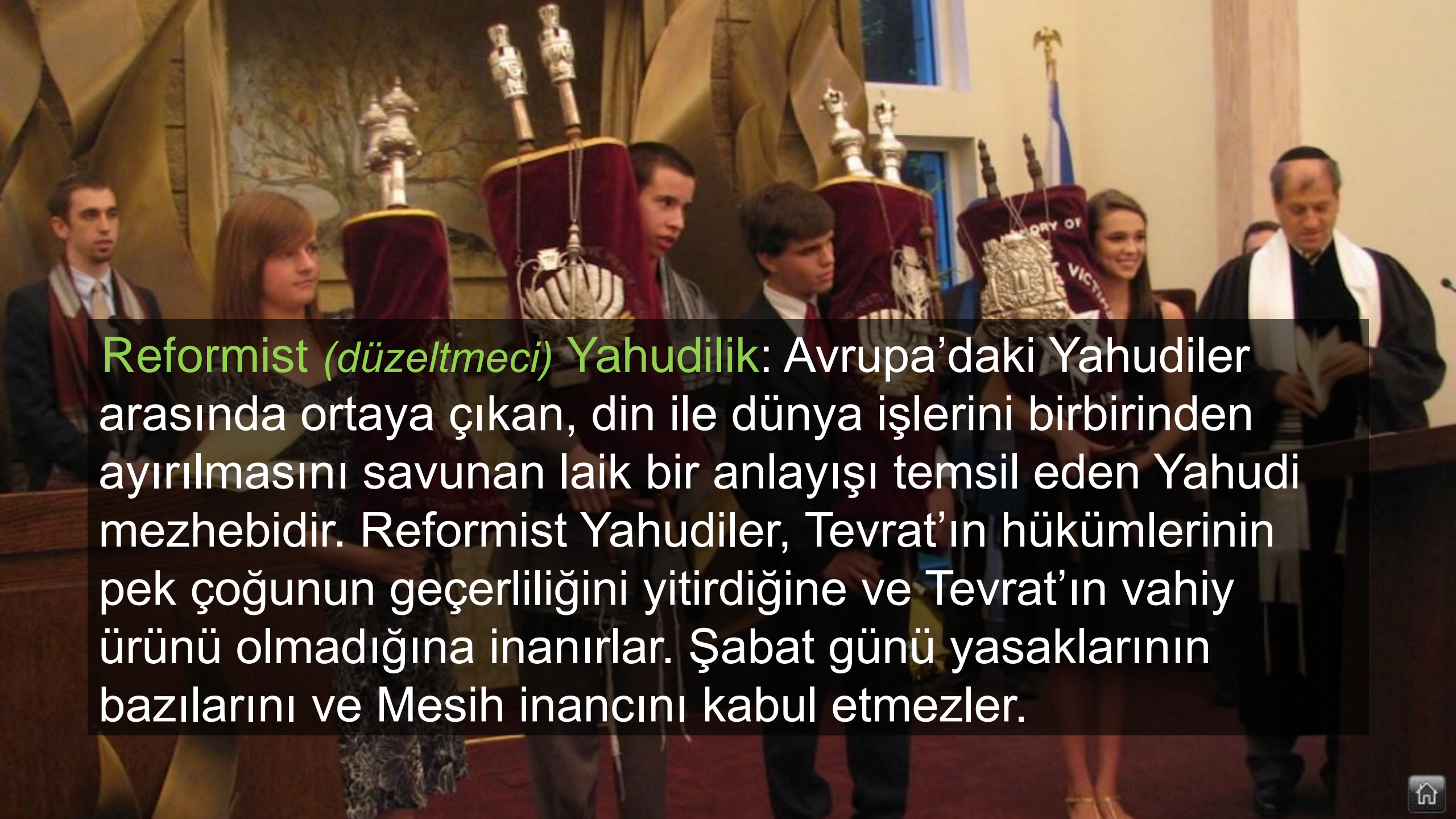
Günümüz Yahudi Mezhepleri

Ortodoks (doğru inanç) Yahudilik: Ortodoks Yahudiler, **Musa Nebi**'nin getirdiği ve değişikliğe uğramadığına inandıkları kanunlara uymaya çalıştıklarını ifade ederler.

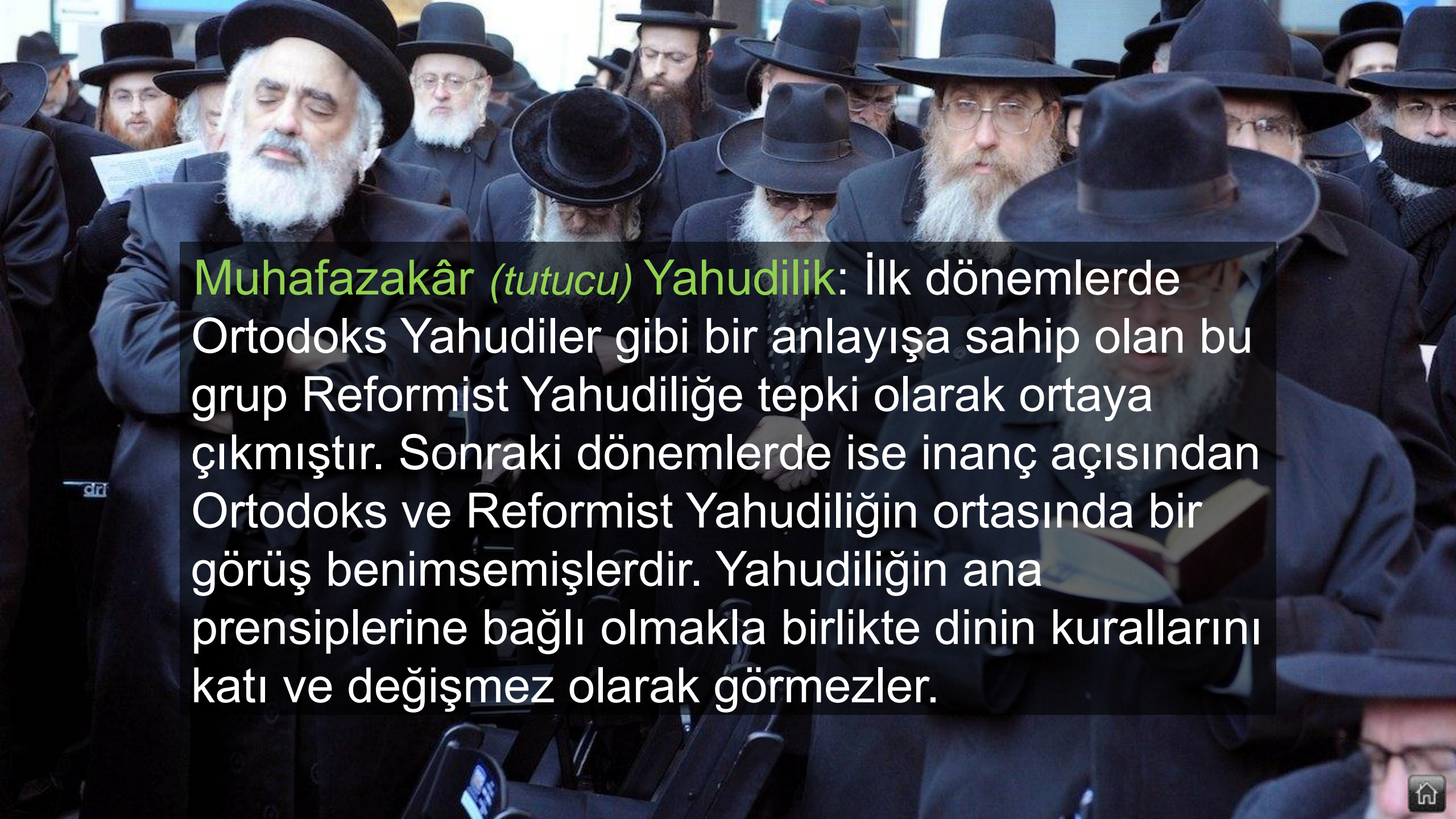
Dünya üzerindeki Yahudilerin çoğunluğunu oluşturan bu grup, dinin emirlerine uyulduğu takdirde Davud soyundan bir mesihin geleceğine ve Yahudiliği egemen bir güç hâline getireceğine inanırlar. Bu sebeple cumartesi yasaklarına uyarlar ve Tevrat'ın **Musa Nebi**'ye geldiği şekliyle aslını koruduğunu kabul ederler.

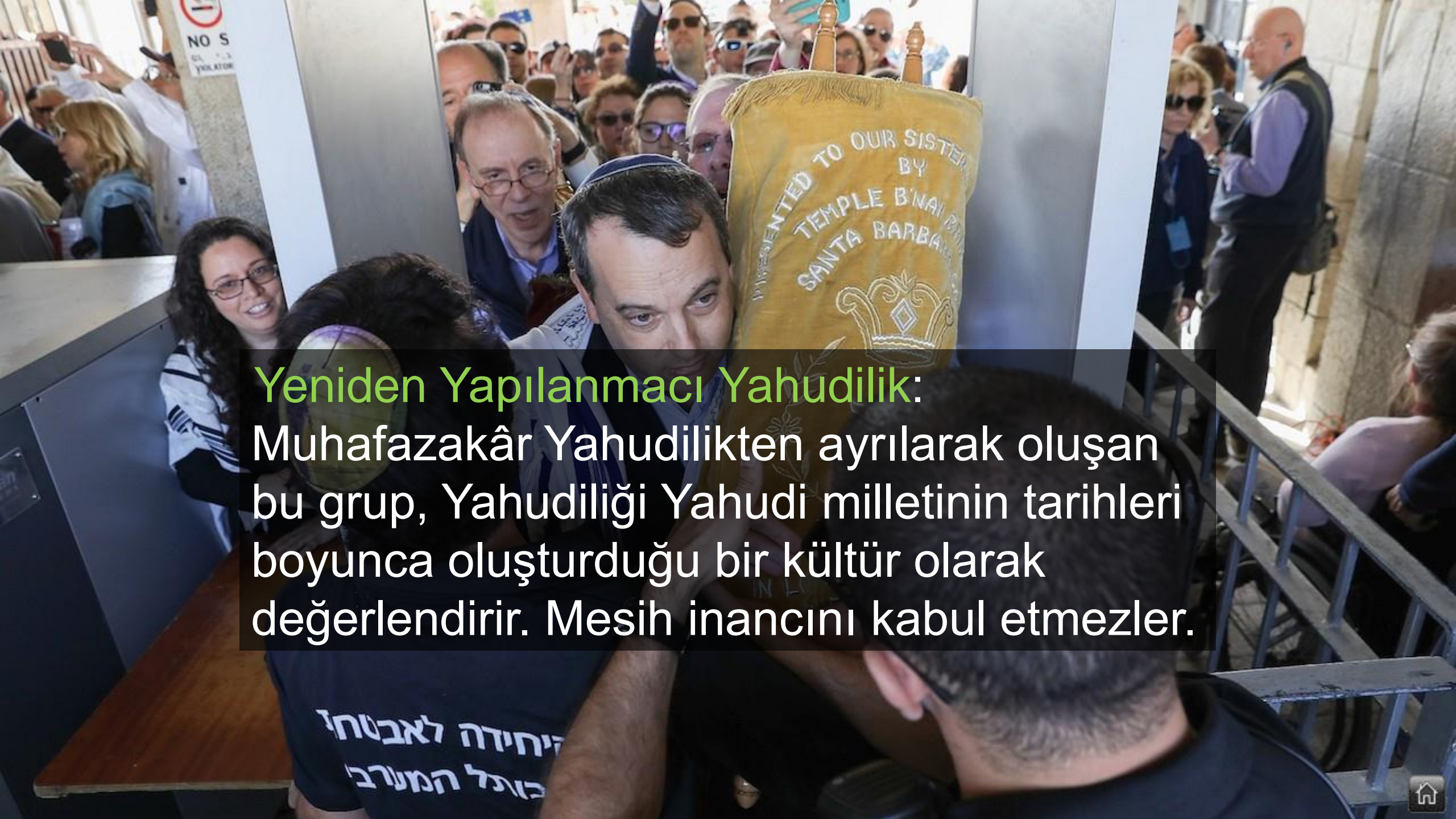
Reformist (düzeltmeci) Yahudilik: Avrupa'daki Yahudiler arasında ortaya çıkan, din ile dünya işlerini birbirinden ayırılmasını savunan laik bir anlayışı temsil eden Yahudi mezhebidir. Reformist Yahudiler, Tevrat'ın hükümlerinin pek çoğunun geçerliliğini yitirdiğine ve Tevrat'ın vahiy ürünü olmadığına inanırlar. Şabat günü yasaklarının bazılarını ve Mesih inancını kabul etmezler.

Muhafazakâr (tutucu) Yahudilik: İlk dönemlerde Ortodoks Yahudiler gibi bir anlayışa sahip olan bu grup Reformist Yahudiliğe tepki olarak ortaya çıkmıştır. Sonraki dönemlerde ise inanç açısından Ortodoks ve Reformist Yahudiliğin ortasında bir görüş benimsemişlerdir. Yahudiliğin ana prensiplerine bağlı olmakla birlikte dinin kurallarını katı ve değişmez olarak görmezler.

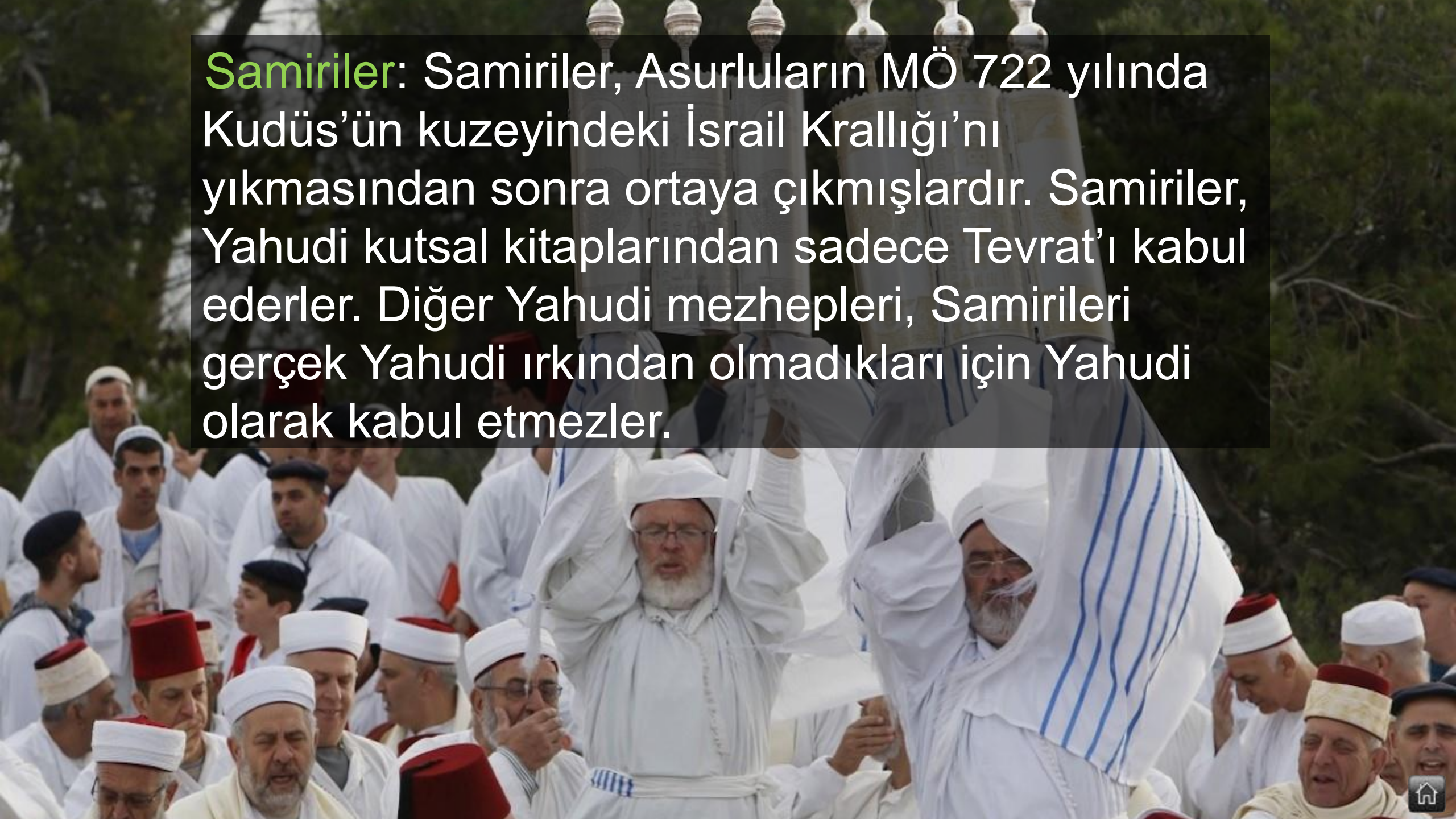

Yeniden Yapılanmacı Yahudilik:
Muhafazakâr Yahudilikten ayrılarak oluşan bu grup, Yahudiliği Yahudi milletinin tarihleri boyunca oluşturduğu bir kültür olarak değerlendirir. Mesih inancını kabul etmezler.

Samiriler: Samiriler, Asurluların MÖ 722 yılında Kudüs'ün kuzeyindeki İsrail Krallığı'nı yıkmasından sonra ortaya çıkmışlardır. Samiriler, Yahudi kutsal kitaplarından sadece Tevrat'ı kabul ederler. Diğer Yahudi mezhepleri, Samirileri gerçek Yahudi ırkından olmadıkları için Yahudi olarak kabul etmezler.

Günümüz Yahudi mezhepleri dışında 19. yüzyılda ortaya çıkan, Kudüs ve çevresinde Yahudi devleti kurmayı amaçlayan Yahudi hareketine **siyonizm** denir. Siyonizm hareketinin birçok çeşidi olmasına rağmen politik ve dinî siyonizm ön plana çıkmıştır.

Palestinian Loss of Land 1947 to Present

Politik siyonizm, Yahudi milliyetçiliğini ve seçilmişlik iddiasını kullanarak Filistin'de devlet kurmayı amaçlar. Dinî siyonizm ise mesih düşüncesini önemser ve mesihin gelip Yahudileri diğer milletlere egemen kılacağını savunur.

SURİYE

TEL AVİV

BATI
ŞERİA

GAZZE

İSRAİL

ÜRDÜN

MISIR

Yahudiler Lanetlik Midir?

Allah'ın seçilmiş milleti yoktur, ilkeleri prensipleri vardır. Bunları kim ayakta tutarsa onlar Allah tarafından desteklenmeye devam ederler. Yahudiler, kendilerine gönderilen elçilere uyduklarında, Allah onları âlemlere üstün kılmıştır *(Kur'an, Bakara [2] 47, 122; Duhan [44] 32; Maide [5] 20).*

Fakat Yahudilerin hepsi değil Rasule iman etmeyen, isyan eden, yalanlayan, saldıran, ve öldürmeye kalkanlar lanetlenmişlerdir *(Kur'an, Bakara [2] 87, 88; Maide [5] 78; Nisa [4] 46)*. Kur'an'da **lanet** *(rahmetten uzaklaştırmak)* kelimesi 26 yerde geçer. Bunları tek tek incelediğimizde davranış ile ilgili oldukları görülür. Dolayısıyla Kur'an'da lanetlenmiş kavim yoktur. Lanetlenmiş kötü ahlak, davranışlar, zihniyet vardır.

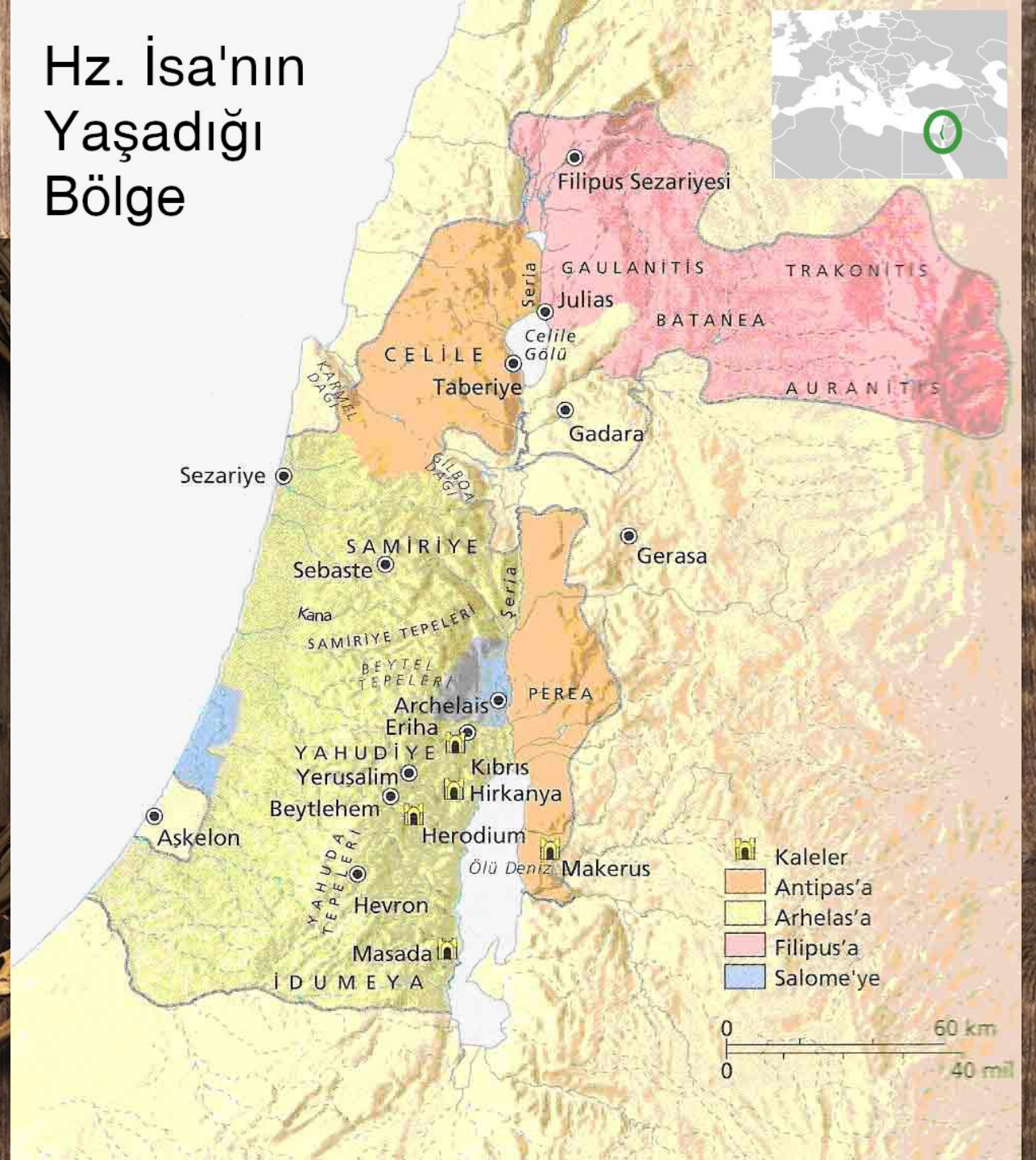
Hıristiyanlık

Hıristiyanlığın Tarihi Gelişimi

Hıristiyan kelimesi, **İsa**'ya (*Jesus*) bağlı ve onun yolunda giden anlamlarına gelir. **İsa**, **Nebi Yahudi** kültürünün hâkim olduğu bir ortamda dünyaya gelmiştir.

Hız. İsa'nın Yaşadığı Bölge

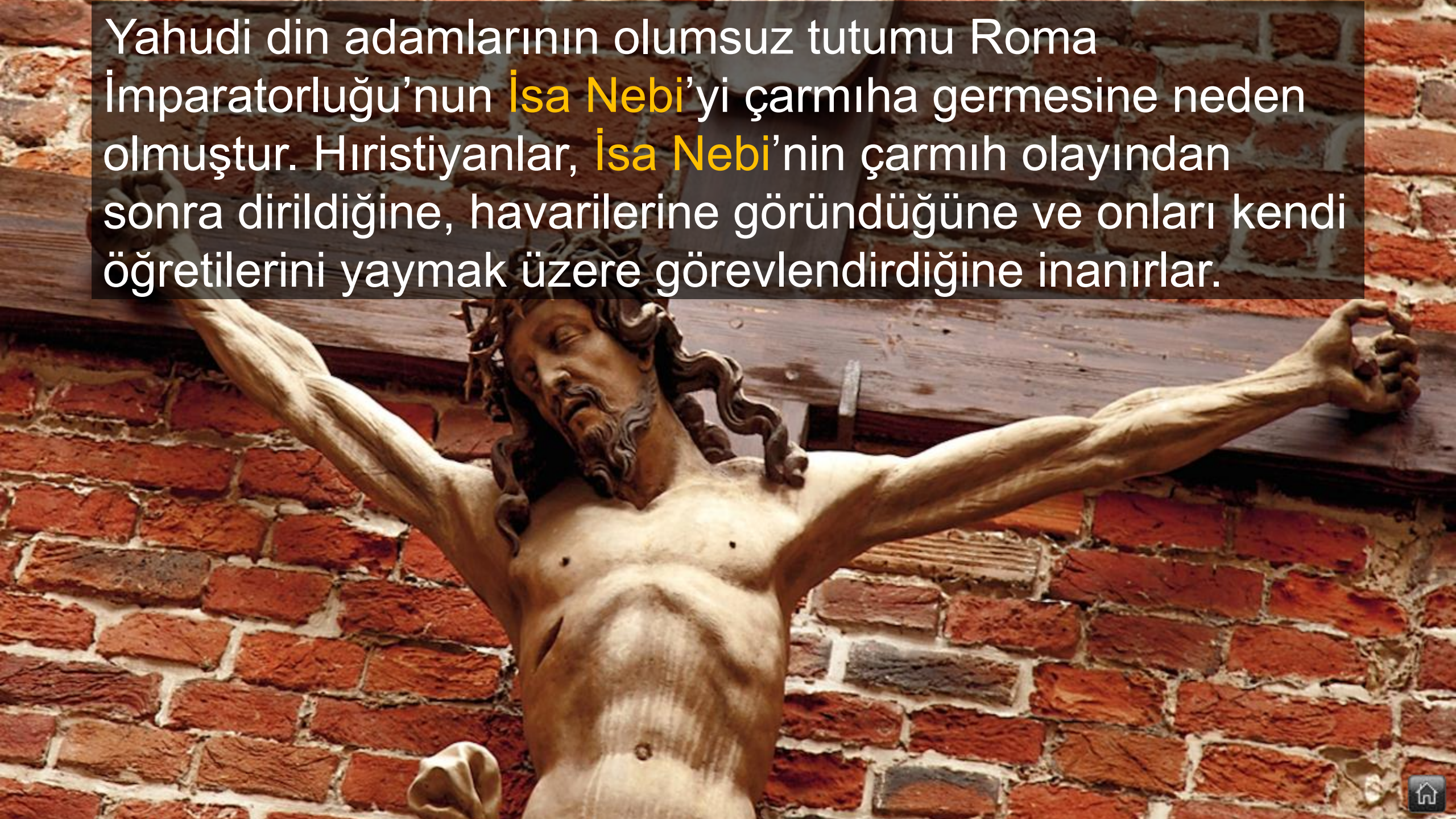
İsa Nebi, bozulan Musa şeriatını tekrar oluşturmaya çalışmıştır. Buna karşı Yahudi din adamları ise beklenen mesihin (*temizleyenin*) **İsa Nebi** olmadığını iddia ederek ona ve öğretilerine karşı düşmanca hareket etmişlerdir.

Mesih kelimesinin aslı Aramice **meşıha**, İbranice **mâşiahtır**. Kelime Grekçeye **christos**, Latinceye **christus** olarak geçmiştir. **Kristoloji/Hristoloji**, İsa Bilimi, İsa incelemeleri demektir.

Yahudi din adamlarının olumsuz tutumu Roma İmparatorluğu'nun İsa Nebi'yi çarmıha germesine neden olmuştur. Hıristiyanlar, İsa Nebi'nin çarmıh olayından sonra dirildiğine, havarilerine görüldüğüne ve onları kendi öğretilerini yaymak üzere görevlendirdiğine inanırlar.

Hristiyan kutsal metinlerinde **Pavlus**'un (*Paul*) bir yolculuğu sırasında gökte **İsa Nebi**'yi gördüğü ve onun da **Pavlus**'tan kendi öğretilerini bütün milletlere yaymasını istediği anlatılır.

Hıristiyanlığın İnanç Esasları

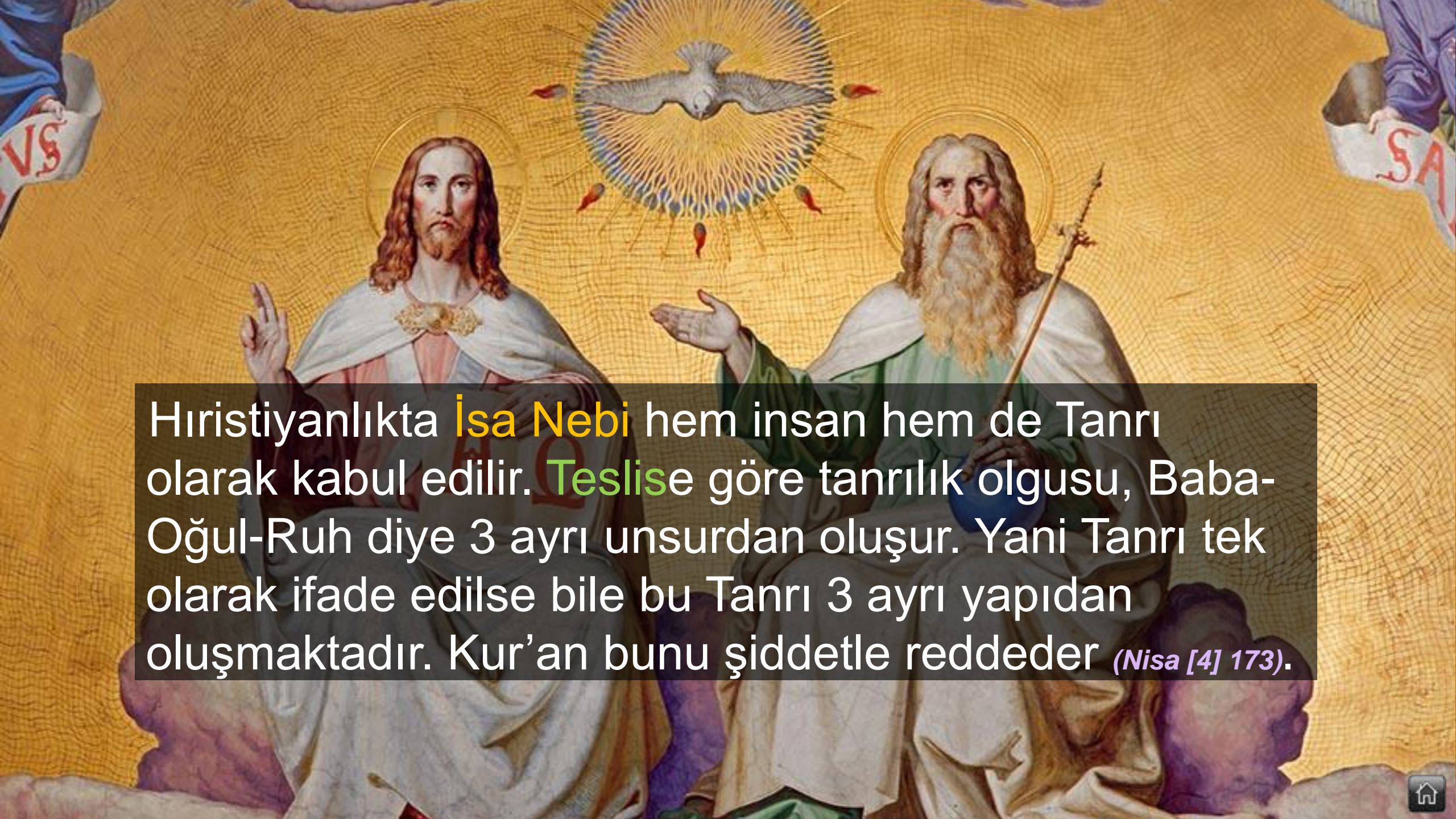
Günümüz Hıristiyanlığının inanç esasları, İsa Nebi'den sonra Pavlus tarafından belirlenmiştir.

Hıristiyan inanç esaslarının en önemlisi **teslis** (*üçleme, trinity*) inancıdır. **Teslis** Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'tan meydana gelen Hıristiyan tanrı düşüncesini ifade eder. Hıristiyanların kutsal kitabı olan **Kitab-ı Mukaddes**, **Ahd-i atik** (*Eski Ahid/Söz*) ve **Ahd-i ceditten** (*Yeni Ahid/Söz*) oluşur.

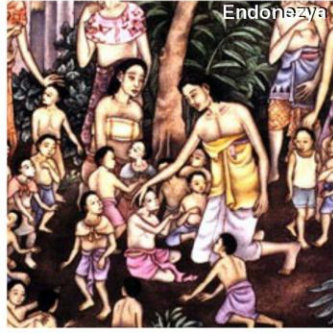

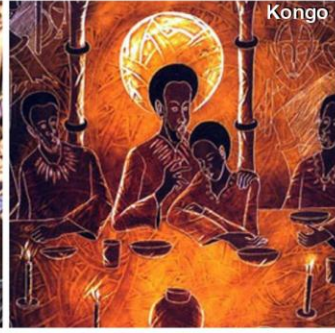
Hıristiyanlıkta İsa Nebi hem insan hem de Tanrı olarak kabul edilir. Teslise göre tanrılık olgusu, Baba-Oğul-Ruh diye 3 ayrı unsurdan oluşur. Yani Tanrı tek olarak ifade edilse bile bu Tanrı 3 ayrı yapıdan oluşmaktadır. Kur'an bunu şiddetle reddeder *(Nisa [4] 173).*

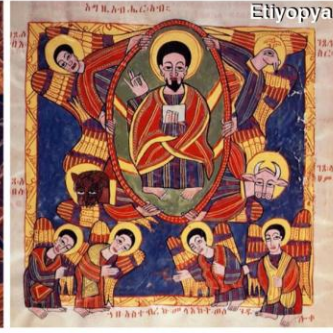
Hangi Hz. İsa'yı İsterdiniz?

Endonezya

Kongo

Etiyopya

Yunanistan

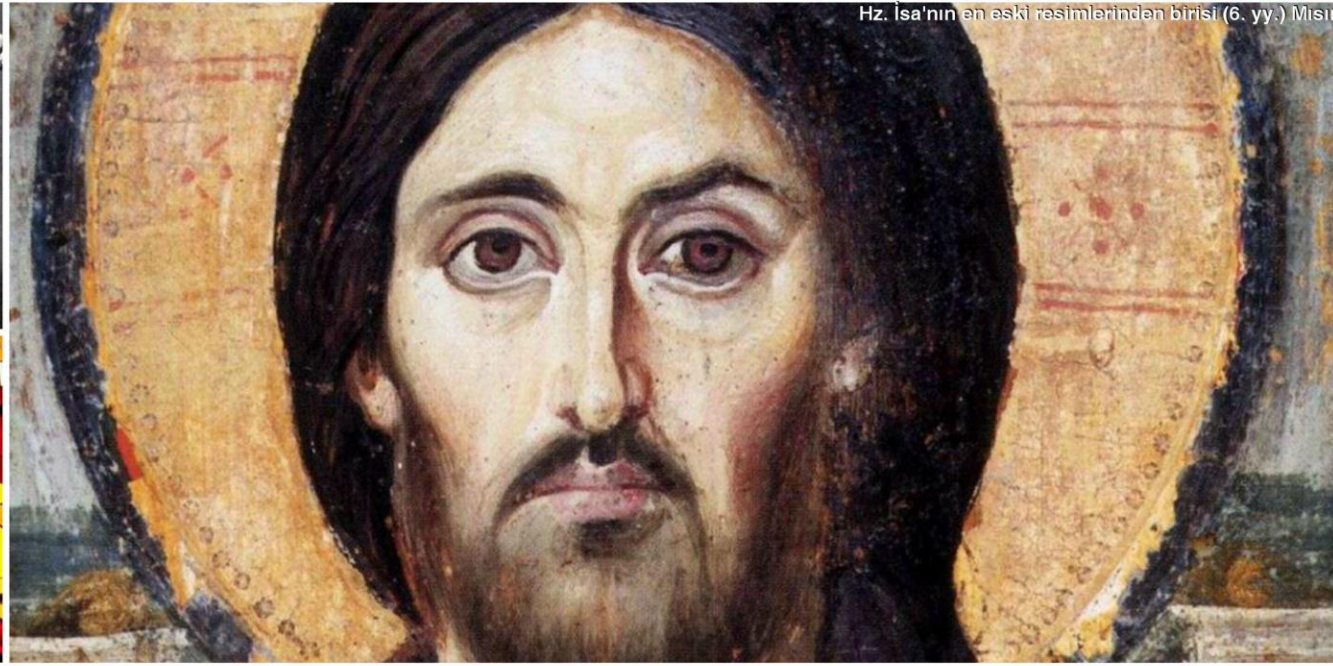
Hindistan

Kore

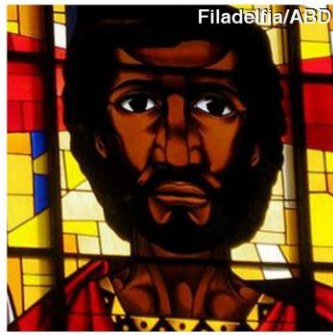
Peru

Hz. İsa'nın en eski resimlerinden birisi (6. yy.) Mısır

Pakistan

Filadelfia/ABD

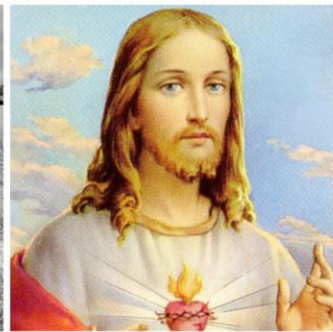
Rio/Brazilya

Filipinler

İowa/ABD

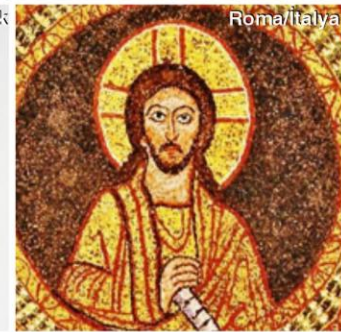
Moğolistan

Mozambik

Roma/İtalya

Roma/İtalya

Hıristiyanlığın Ritüelleri

Hıristiyanlıkta günlük ritüeller, sabah ve akşam vakitlerinde kilisede yapılır. Günlük ritüellerde Hıristiyanlığın kutsal kitabı olan **Kitab-ı Mukaddes**'ten bölümler okunur ve bununla beraber ilahiler söylenir.

Pazar ibadeti, **İsa Nebi**'nin diriliş günü ve havarileriyle yediği son yemek olmasından dolayı en önemli ibadettir.

Hıristiyanlıkta Pazar gününe önem verilmesinin en önemli sebebi, İsa Nebi'nin öldükten sonra Pazar günü dirildiğine olan inançtır. Hıristiyanlıkta ayrıca bu ritüellerin yanında Noel, Paskalya, Meryem Ana Günü ve Haç Yortusu (*Hıristiyan bayramı*) gibi yıllık yapılan bazı ritüeller de vardır.

Kiliseler genel anlamda doğuya d6n6kt6r. 6nk6 doğudan doğan G6neş İsa Nebi'yi, ışığı simgelemektedir.

Aya Triada Rum Ortodoks Kilisesi, Kadık6y-İstanbul.

Hıristiyanlığın Sakramentleri

Hıristiyanlıkta günlük, haftalık ve yıllık ritüellerin (*ayinlerin*) yanında bazı sakramentler vardır. Sakrament, Hıristiyanlıkta kutsallığı olan tören demektir.

SACRAMENTS

Vaftiz

Evharistiya

Konfirmasyon

Günah İtirafı

Evlilik

Takdis

Yağ Sürme

Vaftiz: Suyu daldırmak, vücudun bir kısmını yıkamak veya su serpmek şeklinde yapılan bir ayindir. Bu ayin, diğer ritüellerin kabulünün temel şartıdır. Hristiyan inancına göre **Âdem** ve **Havva**'nın cennette işlediği günah nedeniyle her doğan çocuk günahkâr olarak dünyaya gelir (*Asli günah*). Hristiyanlar, çocuğun günahlarından vaftizle temizleneceğine inanırlar.

Ayasofya Vaftiz Teknesi

Tanrı insanlara olan sevgisinden dolayı Oğul olarak İsa'da bedenleşmiş, çarmıhta insanların günahına kefaret olarak acı çekmiş, kanını akıtmıştır. İnsanlar, kurtuluşa erebilmek için vaftiz olup İsa'nın kilisesine üye olmalıdır. İsa, çarmıhta acı çekerek, ölerək günahı silmiş insan ile Tanrı arasındaki bağı yeniden tesis etmiştir.

Ekmek Şarap Ayini (*Evharistiya/Komünyon*):

Hıristiyan inancında İsa Nebi'nin havarileri ile yediği son yemeğin anısına ekmeğin şaraba batırılarak yenildiği ayindir. Bu ayindeki ekmek, Hıristiyanlıkta insanlığın kurtuluşu için çarmıha gerilen İsa'nın bedenini; şarap ise onun kanını sembolize eder.

A priest in red vestments and a white mitre is performing a confirmation rite on a young man in a red vestment. The priest is holding a golden crosier and has his hand on the young man's forehead. Another man in a blue shirt and yellow tie stands to the left, and a man in a white vestment stands to the right. The background shows the ornate interior of a church with arched windows and gold-colored wall decorations.

Kuvvetlendirme (Konfirmasyon): Hristiyanlıkta vaftiz edilen çocuğun 13-16 yaş aralığına geldiğinde kutsanmış yağ ile vücudunun çeşitli yerlerinin yağlanarak kutsal ruh ile güçlendirmesidir. Bu sakrament, Hristiyanlığa kabulün ikinci aşamasını oluşturur.

Günah İtirafı: Bir Hıristiyan'ın işlemiş olduğu günahları, papaza itiraf edip tövbe etmesidir. Bu görev din adamlarına **İsa Nebi** tarafından verildiğine inanılır.

Hıristiyanlıkta bunların dışında hastaların iyileşmesi ve ölüm ânı yaklaşanlar için **son yağlama sakramenti**, üst düzey din adamları için yapılan **rahip takdisi** ve evlenenler için yapılan **nikâh sakramentleri** vardır.

İnanılmaz gelir! Tam 12,6 milyar avro...

Alman Maliye Bakanlığı verilerine göre ülkede Katolik ve Protestan kiliselerin üyelerinden topladıkları "kilise vergisi" gelirleri 12,6 milyar avroya ulaştı.

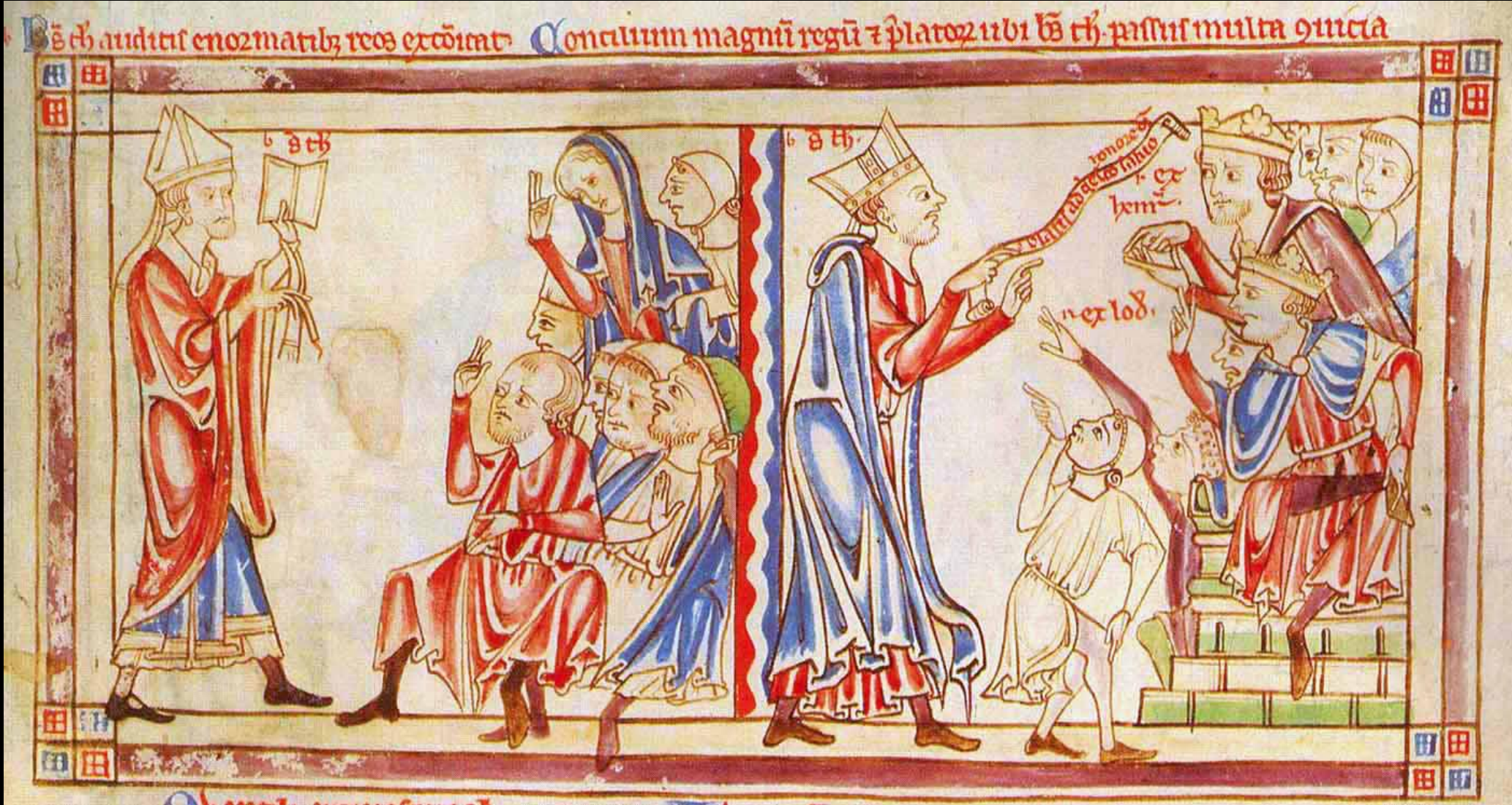

Almanya'da kiliselerin "kilise vergisi"nden elde ettikleri gelirler ye sayısı düşmesine rağmen 12,6 milyar avroya ulaştı.

Almanya Maliye Bakanlığı verilerine göre, ülkede Katolik ve Protestan kiliselerin üyelerinden topladıkları "kilise vergisi" gelirleri bu yıl 12,6 milyar avro oldu.

Alman Ekonomi Enstitüsü'nün (IW) araştırmasına göre ülkede 45 milyon kişinin kiliselere yeliği bulunuyor. Katolik kiliselerinin ye sayısı 23,5 milyonu bulurken, 21,5 milyon kişi de Protestan kiliselerine ye. Vergi ödeyen kiliseye ye sayısı 2004 yılında 51,6 milyon olarak kayıtlara geçmişti.

Aforoz (Excommunication): Kilise hukukuna göre, yetkili dinî şahsiyetler veya meclisler tarafından suçlu görülen bir Hristiyanın cemaatten çıkarılmasıdır.

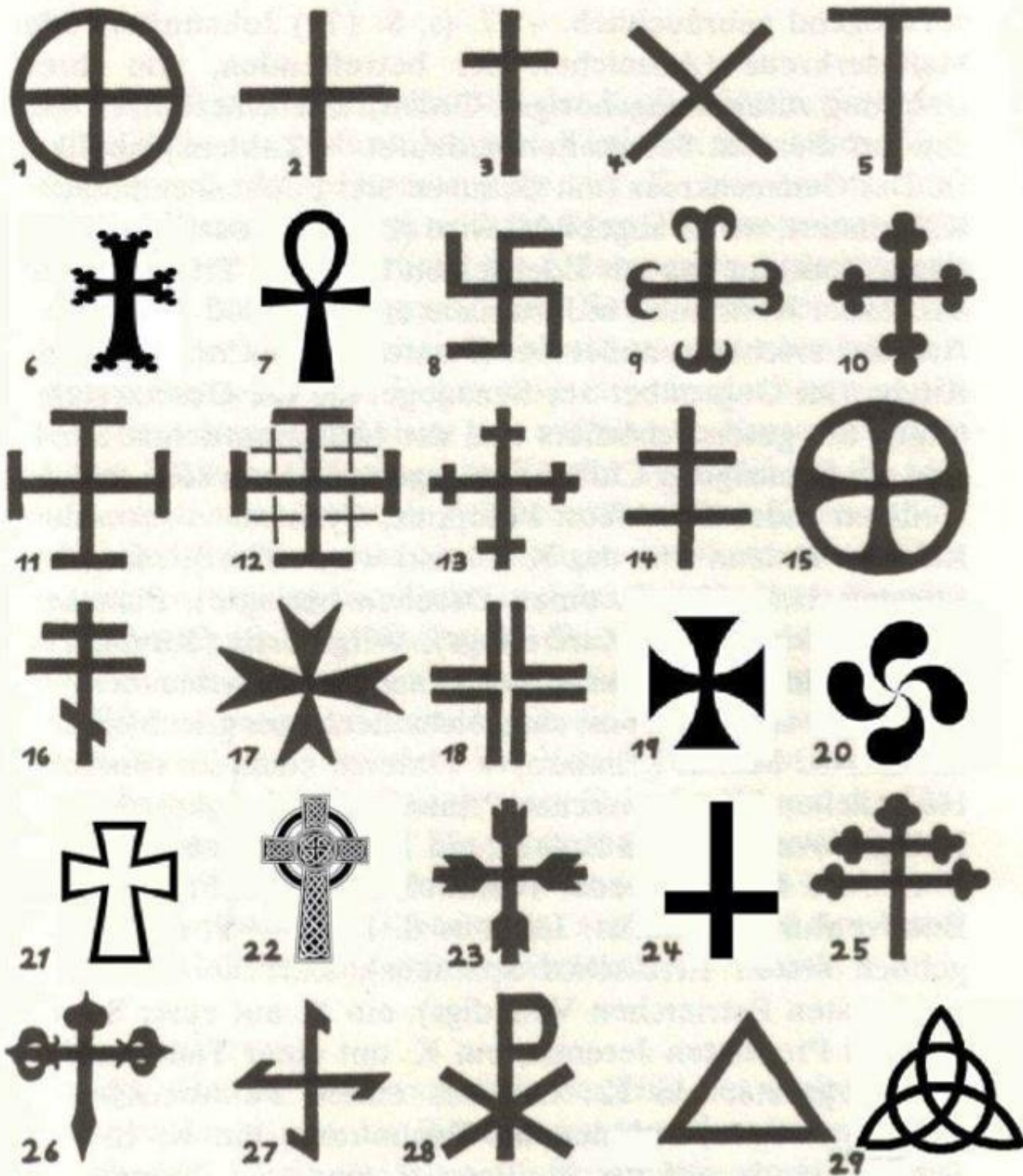

Hıristiyanlığın Sembolleri ve Kutsal Mekânları

İsa Nebi'nin haç şeklindeki çarmıha gerilerek öldürüldüğüne olan inanç zamanla haçı, Hıristiyanlığın kutsal sembolü hâline getirmiştir. Hıristiyan mezheplere ve zamana bağlı olarak günümüze kadar farklı haç şekilleri kullanılmıştır:

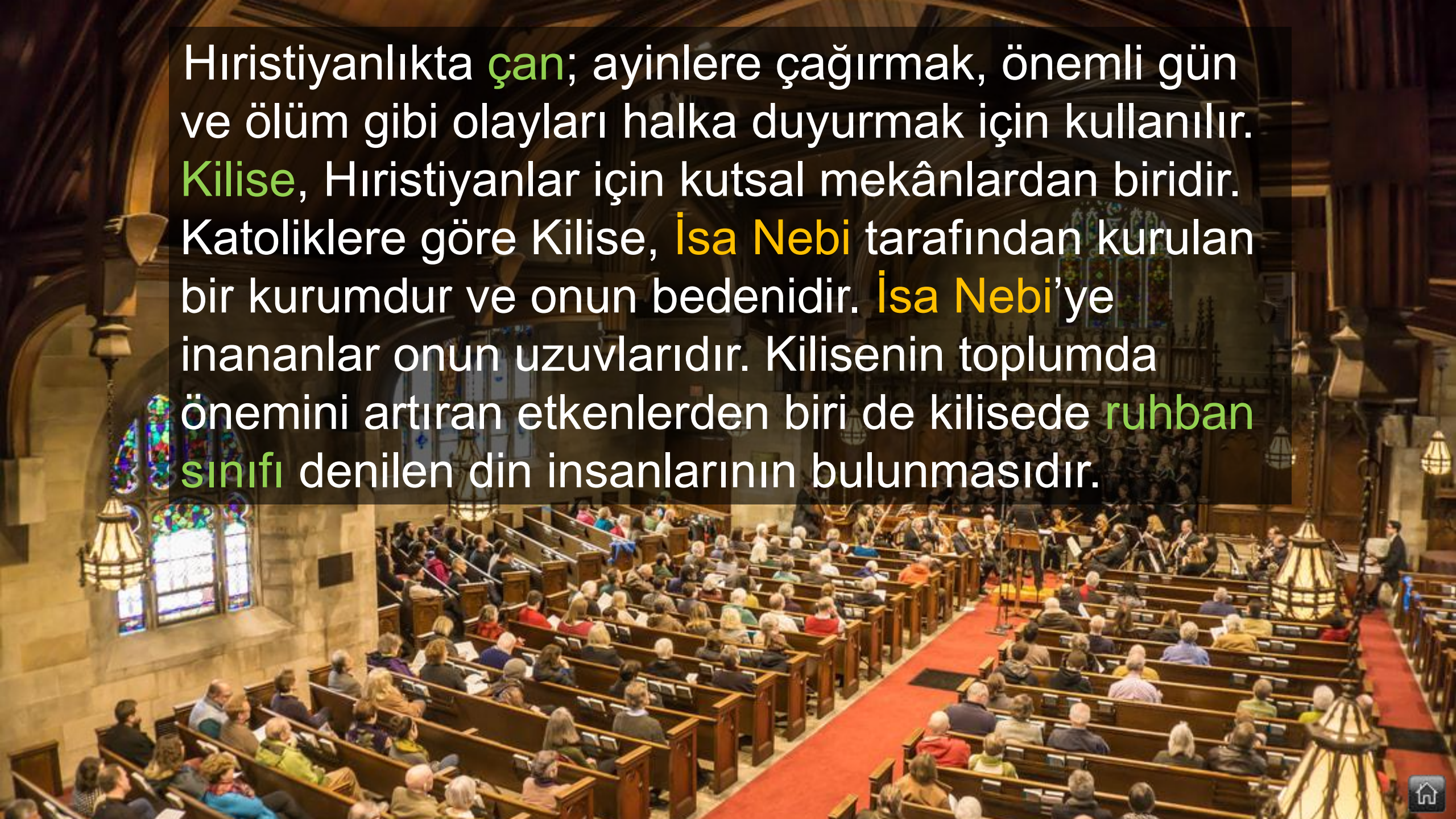

1-Yuvarlak, 2-Yunan, 3-Latin (Roma), 4-Havari Andreas, 5-Antonius, 6-Ermeni, 7-Mısır (Kipti), 8-Gamalı, 9-Çapa, 10-Yonca yaprağı, 11-Koltuk değneği, 12-Kudüs (Kutsal Mezar Şövalyeleri), 13-Çekiç, 14-Patrik, ataerkil, 15-Kutsama; papalık, 16-Rus, 17-Malta, 18-Zafer, 19-Tapınak Şövalyeleri, 20-Bask, 21-Bizans, 22-Kelt, 23-Dal, 24-Petrus, 25-Kardinal, 26-Jakob, 27-Çengel, 28-Hz. İsa'nın Sembolü, 29-Üçleme Sembolü

Hıristiyanlıkta **çan**; ayinlere çağırarak, önemli gün ve ölüm gibi olayları halka duyurmak için kullanılır. **Kilise**, Hıristiyanlar için kutsal mekânlardan biridir. Katoliklere göre Kilise, **İsa Nebi** tarafından kurulan bir kurumdur ve onun bedenidir. **İsa Nebi**'ye inananlar onun uzuvlarıdır. Kilisenin toplumda önemini artıran etkenlerden biri de kilisede **ruhban sınıfı** denilen din insanların bulunmasıdır.

Sveti Stefan (*Demir Kilise*),
Balat-İstanbul.

Sveti Stefan (*Demir Kilise*) içi.

Hıristiyan Grupları

313 yılından itibaren Roma'nın Hıristiyanlığa karşı baskılarını sonlandırmasıyla Hıristiyanlık hızla yayılmaya başlamıştır. 381'de İstanbul'da toplanan Konsil'de, Kutsal Ruh'un Baba ve Oğul gibi Tanrı olduğuna karar verilmiştir.

Kutsal Ruh, İsa'nın üzerine Ürdün Nehrinde vaftiz olurken bir güvercin gibi inmiştir. Hıristiyan kültürde güvercin Kutsal ruhun sembolü haline gelmiştir.

Great Schism of 1054 AD

Rome separated from other four patriarchs

1054 yılında Roma (*Katolik*) ve İstanbul (*Ortodoks*) kiliselerinin bağımsızlığını ilan etmesi, Hıristiyanlar arasında en büyük ayrılığa yol açmıştır. 16. yüzyılda *Protestanlık* hareketinin, Roma kilisesinin uygulamalarına karşı çıkması üzerine Hıristiyanlar arasında ikinci büyük ayrılma ortaya çıkmıştır.

Roman Catholic
Rome

Eastern Orthodox Church
Constantinople Jerusalem
Antioch Alexandria

Ancient church still united

Rome

Constantinople

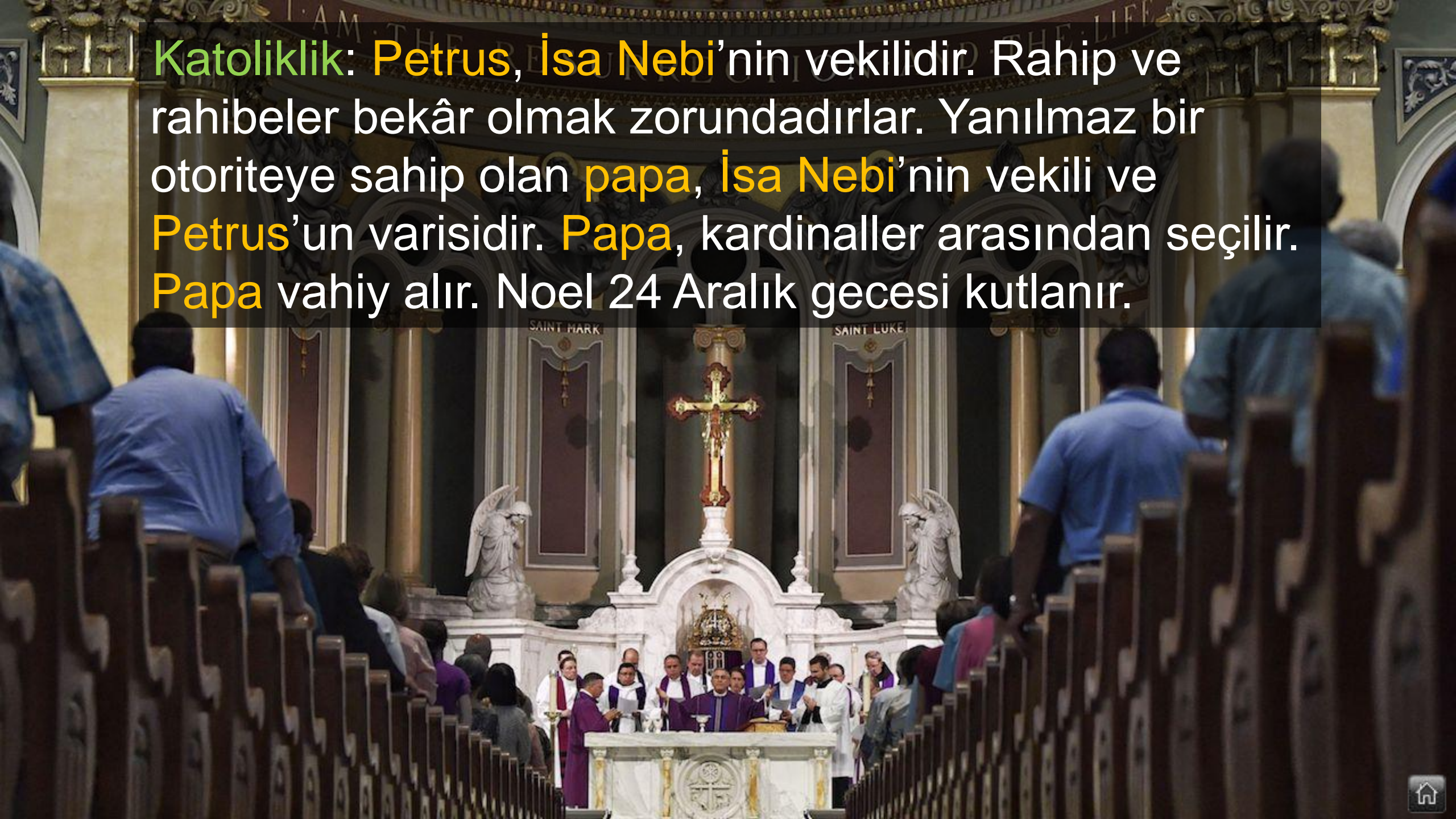
Alexandria

Antioch

Jerusalem

Katoliklik: Petrus, İsa Nebi'nin vekilidir. Rahip ve rahibeler bekâr olmak zorundadırlar. Yanılmaz bir otoriteye sahip olan **papa, İsa Nebi'nin vekili ve Petrus'un varisidir.** **Papa,** kardinaler arasından seçilir. **Papa** vahiy alır. Noel 24 Aralık gecesi kutlanır.

A religious ceremony taking place in a grand, ornate cathedral. In the foreground, a patriarch wearing a white mitre and a green and white robe with red stripes is walking. Behind him, a line of priests in yellow and blue vestments are moving. To the right, a large, ornate golden icon of a religious figure is displayed on a stand. The background shows the high, vaulted interior of the cathedral with arches and chandeliers.

Ortodoksluk: Başta **patrik** yer alır. İstanbul, İskenderiye, Antakya ve Kudüs patrikliği şeklinde dört büyük patriklik vardır. Üst düzey din adamları evlenemez, rahipler evlenebilirler. Noel 6 Ocak'ta kutlanır.

Protestanlık: 16. yüzyılda **Martin Luther** tarafından başlatılan reform hareketleri sonucunda ortaya çıkmıştır. Katolik kilisesi günahları bağışlayamaz, bunu maddi bir kaynak hâline getiremez, Vatikan kutsal kitap yorumunu kendi tasarrufunda tutamaz.

Hıristiyan sakramentlerinden sadece vaftiz ve ekmek şarap ayinini kabul ederler. Kiliselerinde resim ve heykellere yer vermezler.

İsviçre-Zürich
Predigerkirche İçi

Saints Cyril ve
Methodius Kilisesi,
Dubina, Texas

S. D. N. D. GREGORII PP. XIII

INDVLGENTIA. SANCTI. IVBILEI

Pro catholicis Anglis tam in Anglia, quam extra eam existentibus.

GREGORIVS PAPA XIII.

VNIERSIS CHRISTI FIDELIBVS Presentes littere in prefato salutem. In apostolicam bene memorie predecessorum nostrorum Iesu Christi Deservi, qui sui pretiosissimi sanguinis effusione...

Endüljans (Indulgentia), Orta Çağ Avrupası'nda bir tür günah çıkarma ve ölümden sonra cennete gitmek için **Papa'nın** sattığı af belgesi. Kilisenin halktan para alarak cennetten toprak satmasıdır.

G. Glorierius.

Romae, apud Heredes Antonij Bladij Impressores Camerales. 1575.

1575. G. B. Nod.

S. D. N. D. GREGORII PAPAE XIII

Indulgentia plenissima & vniuersalis ad imploran-

dum diuinum auxilium pro salute christianae Reip. & liberatione a classe Turcarum, ac pro

regni Galliae & Flandriae, & aliarum Prouinciarum christianae ditionis defensione.

GREGORIVS PAPA XIII.

D. IVTVRAM REI MEMORIAE. Cum apostolicae, altissimi et immortali auctoritatis, et potestatis nosse scilicet, quod quilibet...

Romae, Apud Heredes Antonij Bladij Impressores Camerales M D LXXIII

G. Glorierius.

1574 717

#

Hıristiyanlıkta bu grupların dışında reform hareketleri sırasında Avrupa'da ortaya çıkan, Amerika'ya yayılan ve günümüzde varlıklarını sürdüren oluşumlardan birisi de **evanjelik akımlardır**. Bu akımların amacı, İncil'in mesajını bütün dünyaya ulaştırmaktır.

Evanjelikler (*Siyonist Hıristiyanlar*) Ortadoğu merkezli büyük bir şiddetin yaşanacağına, Süleyman Mabedi'nin üçüncü kez inşa edileceğine ve iyilerle kötüler arasında **Armagedon** isimli son savaşın yaşanacağına inanırlar. Bu anlamda tanrı olarak kabul ettikleri **İsa Nebi**'nin yeryüzüne gelişini hızlandırmak için çalışmalarını sürdürürler.

Kaynakça

- Bekir Çelik, Ebru Karataş vd., **Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi**, 11. Sınıf, MEB, Ankara 2018.
- **İlmihal, İman ve İbadetler**, c. 1-2, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 2008.
- **İslam Ansiklopedisi**, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, İstanbul.

